

MAUTHNER ÖDÖN

Ő császári és kir. fensége József főherczeg udv. szállítója

MAGKERESKEDÉSE,

Budapest, Koronaherczeg-utca 18. sz. a.

Főárjegyzékemet kívánatra készséggel
ingyen és bérmentve küldöm meg.

Pserhofer J.-féle

gyógyszertár Bécsben,

Singerstrasse 15. „Zum goldenen Reichsapfel“.

Vértisztító labdacok ezeltől egyetemes labdacok neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan igen sok oly betegség létezik, melyben a labdacok csodás hatásukat fényesen bebizonyították. Évtizedek óta ezen labdacok általában igen el vannak terjedve, számtalan orvos rendelí azokat, s alig akad család, melyben kitűnő háziszerből ne volna egy kis készlet. 1 doboz 15 labdacossal 21 kr., 1 tükres 6 dobozzal 1 frt 5 kr., bérmentesen utánvételt melléti megküldéssel 1 frt 10 kr.

A pénz előleges beküldése mellett, bérmentesen megküldéssel együtt 1 tükres labdac 1 frt 25 kr., 2 tükres 2 frt 30 kr., 3 tükres 3 frt 35 kr., 4 tükres 4 frt 40 kr., 5 tükres 5 frt 20 kr., 10 tükres 9 frt 20 kr. (1 tükresnél kevesebb nem küldetik szét.)

Kéretik határozottan Pserhofer J.-féle vértisztító labdacokat

kérni s arra ügyelni, hogy a dobozok tetején levő felírás minden dobozon a használati utasításban látható Pserhofer J. névalírással el legyen látva és pedig **veres** nyomásban.

Fagy-balszam, Pserhofer J.-től. 1 tégely 40 kr., bérmentesen megküldéssel 65 kr.

Keskeny utifüvedv, hurut, rekedtség, görcsaköhdés stb. ellen. 1 palack 50 kr.

Amerikai köszvény-kenőcs, 1 frt 20 kr.

Por lábizzadás ellen, Egy doboz ára 50 kr., bérmentesen megküldés mellett 75 kr.

Golyva-balszam, 1 üvege 40 kr., bérmentesen megküldéssel 65 kr.

Élet-essencia (prágai cseppek), megromlott gyomor, rossz emésztés ellen. Egy üvege 22 kr.

Angol csoda-balszam, 1 üveggel 50 kr., egy kis üveggel 12 kr.

Fiaker-por, köhögés stb. ellen. 1 dobozzal 35 kr., bérmentesen megküldéssel 50 kr.

Tannochinin-hajkenőcs, Pserhofer J.-től; a legjobb hajnövesztő szer, 1 szelencze 2 frt.

Egyetemes tapasz, STEUDEL tanártól, sebek, daganatok stb. ellen jónak bizonyult háziszer. Egy tégely 50 kr., bérmentesen megküldéssel 75 kr.

Egyetemes tisztító só, BULLRICH A. W.-től. Kitűnő háziszer megzavart emésztés minden következményei ellen. Egy csomag ára 1 frt.

Az itt felsorolt készítményeken kívül valamennyi az ausztriai lapokban hirdetett bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegesség készletben tartatik, s minden esetleg rak-táron nem levő cikket kívánatra pontosan s legutányosabban beszereztetik.

Postai küldemények az összeg beküldése, nagyobb megrendeléseknél után-vétel mellett is, a leggyorsabban eszközöltetnek.

A pénz előleges beküldése mellett (legzélszerűbben postautal-vány mellett), a viteldij sokkal kevesebbe kerül, mint az utánvétel mellett való küldésnél.

A legtöbb elősorolt specialitás kapható Budapesten, TÖRÖK JOZSEF gyógyszertárában, király-utca 12. sz.

VÉR

szegényeknek, sápkorósoknak, az idegesség, álmatlanság, lankadság és étvágytalanság ellen, csemegének mondható ezukorra a **vasas pepton conserv**, mely tartalmára hatására, erőre felül minden eddig ismert gyógyszert. Naponta 2 drb veendő, ára egy doboz 20 conserv 90 kr. Megrendelhető minden gyógyszer-tárban és a feltalálónál

Hazslinszky Károly

gyógyszerész.

Budapest, VIII. Sándor tér 3. sz.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és kapható

MAGYAR

KERTÉSZKÖNYV

A belterjes

(intensiv) kertgazdászati foglalatja

Utmutató kalauz

a konyhakertészet, gyümölcsészet, magtermelés, magnevelés, honosítás és virágos kert hasznosított művelésére.

A kertészet mind rendűgybarátainak, legkivált pedig kisföldbirtokosok használatára.

Irta

Farkas Mihály.

(Számos a szöveg közé nyomott metszetekkel.)

Ára füzve 2 frt o. e.

Oktatás a gyümölcs-
eperfatermesztésben.

Utmutató

a nép és népok. intézetek számára.

Irta

Gönczy Pál.

Második bővített kiadás.

Ára füzve 30 krajczár.

A KI NEM TUDJA,

hogy a sok hirdett gyógyszer közül melyik felelne meg leginkább betegségnek, az kérje azonnal levelező-lapon Richter kiadóintézetétől Lipcsében, a képekkel ellátott „A Betegbarát” című könyvecskét. A hozzá nyomtatott hálairatok bizonyítják, hogy a művecsében foglalt jó tanácsok követése által, nem csak ezren-meg-ezren elkerülték a hasznontalan pénzkiadást, hanem még a vágya-vágyott gyógyulást is hamar megtalálták. A könyv ingyen küldetik meg.

A Franklin Társulat kiadásában Budapestben megjelent s minden könyvtárban kapható

A NÉPHUMOR A MAGYAR IRODALOMBAN.

Irta IMRE SÁNDOR.

Kiadja a Kisfaludy-társaság.

Ára füzve 1 frt, vászonba kötve 1 frt 40 kr.

JÓKAI MÓR.

A MAGYAR NEMZET TÖRTÉNETE.

REGÉNYES RAJZOKBAN.

Harmadik (befejező) kötet.

Ára füzve 2 frt, vászonkötésben 3 frt.

Előbb megjelent: I kötet ára füzve 2 frt, vászonkötésben 3 frt.

II. 2 3

A KISFALUDY-TÁRSASÁG ÉVLAPJAI.

Új folyam. Huszonharmadik kötet. 1888—89.

Ára keménykötésben 1 frt 50 kr.

TARTALOM: Hivatalos közlemények. — Irodalmi munkálatok. — Bayer József. Shakspeare nyomok irodalmunkban és a magyar színészet műsorán 1790—1837 (Székfoglaló). — Keckeméti Lipót. A paradicsom a középkori zsidó költészetben. — Radó Antal. Ginevra Ariosto Orjongo Lórántjából. — Sturm Albert. Ring Mihály emlékezete. — Horváth Boldizsár. Költemények. (Székfoglaló). — Gróf Szécsen Antal. Rafael. — Szász Károly. Sweizeri út (költmény). — Vadnay Károly. Emlékezés Sárogy Gyulára. — Abrányi Emil. A hajnal ellen (költmény).

10. SZÁM. 1890.

BUDAPEST, MÁRCZIUS 9.

XXXVII. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: fél évre — 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt fél évre — 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 6 frt fél évre — 3 * Külföldi előfizetésekre a postaiak megfizetésétől vieldj is esztolandó

KORNIS KÁROLY.

— Magyar emigráns Braziliában. —

HUSZONHAT év mult el azóta, hogy odazárták merészreptü lelke porhüvelyét a koporsóba. A gyoroki temetőben ásták meg a sirt, mely befogadta. Az a föld, melyért egy egész életet át küzdött, nem nyújtott neki egyebet — egy sirhalomnál. Eltemették s azután elfeledték. Neve idegen maradt hazájában, alig egynehányra megy azok száma, a kik életét ismerték, munkálkodását méltányolták.

Ha még vannak olyanok, a kik a harminczas évek elején az aradi gimnáziumban nyerték kiképeztetésüket, azok talán emlékezni fognak egy gyöngéd alkotásu, halavány fiura, ki minden osztályban első eminens volt, s a kinek már akkor fényes jövőt jósoltak tanárai. Ez a jeles tanuló, kinek fényes tehetségei mellé vas szorgalom és szívós kitarás is járult, Tótvárdi Kornis Károly volt.

Bevégezván Aradon a gimnázium hat osztályát, Szegedre ment, hol kitűnő sikerrel fejezte be tanulmányait, megtanulván e mellett a hazai és majdnem minden európai nyelvet.

A böleseleti és jogi tanulmányot részben Pesten, részben Pozsonyban végezte. Időközben Töke-Terebesen a gróf Andrássy-családnál nevelősködött. Később Simon Flóris ügyvédi irodájába lépett Pesten s itt is tett ügyvédi vizsgálatot. Az ügyvédi diplomát elnyervén, a budapesti váltótörvényszéknél nyert alkalmazást, honnan 1848 április havában báró Eötvös József kultusz-miniszter a pesti egyetemre hívta meg helyettes tanári minőségben. Mint ilyen a büntető jogtan adta elő, s még az évben — alig 24 éves korában — rendes tanárrá nevezetett ki. Magyarizatait: „Értekezések a büntetőjog köréből” czim alatt sajtó útján is közölni óhajtotta. E műből azonban csak az első és második iv készült el, a melyet báró Eötvös nagy tetszéssel fogadott, befejezést azonban nem nyerhetett, mert a közbejött viharos napok őt is elragadták a tanulmányok köréből a harczterre, a hol akkor két fivére, Pál és József, egyik mint katona, a másik mint tábori lelkész működött.

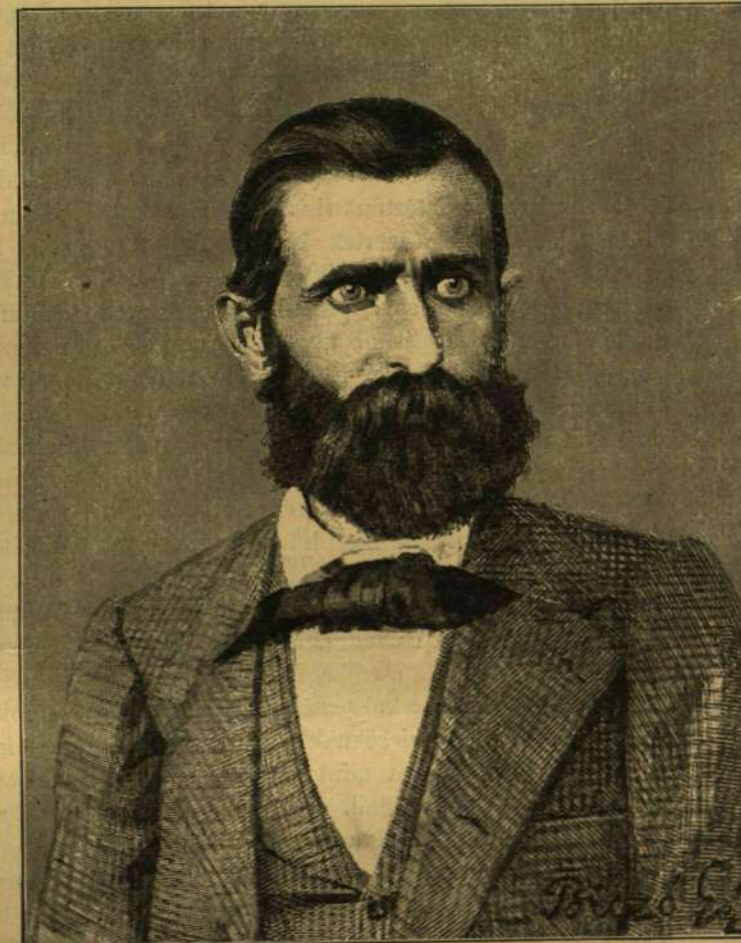
A szabadságharczban az alvidékre küldték,

mint kormánybiztost; 1849. június 19-én pedig köztudatlónak nevezték ki az országos rögön-ítélő bírósághoz, míg pár nap múlva, június 26-án, mint egyetemi tanárt, a pesti első bíróságu váltótörvényszékhez helyezték át. Ez időből egy röpirata maradt fenn „A szabadságról” czimvel, melyet Szegedről az időközben megszünt „Tiszavidéki Ujság” helyett küldtek az előfizetőknek, s a melynek minden sora lángoló hazaszeretetről s igazi szabadelvülségről tanuskodik.

Még az ötvenes évek elején az Egyesült Államokba ment. Szomorú idők voltak ezek. A gyöngéd testalkotásu embernek, a jogtudósnak, napszámosként kellett dolgoznia, hogy kenyerét megkereshesse. Előbb valami csatorna-vállalatnál, majd egy butorgyárban dolgozott New-Yorkban, utóbb egy honfitársával: Birányival, fényképészeti műtermet nyitott. Ekkor már jobbra fordult sorsa, a fényképészet mellett görög és latin lecke órák adásával foglalkozott és tudományos buvázkodásokra is maradt ideje. Jegyzője lett az 1852-ben a New-Yorkban alakult első magyar egyesületnek s 1853. okt. 15-én szerkeszteni kezdte a „Magyar Száműzötték Lapját”, melyből azonban csak hat szám jelent meg. Célja volt, hogy a New-Yorkban és Amerika többi részében lakó magyarok közt némi kapcsolatot teremtsen, hogy a hazában történekről s egymásról kölcsönösen értesülhessenek, főképp pedig nyelvük és nemzetük szeretetében állhatatosak maradjanak. Kornis erejét azonban a sok küzdelem, a folytonos tanulás és munka aláásták. Távol hazájától, elszakítva nejétől, kicsiny gyermekeitől, édes anyjától és testvéreitől, idegen földön nem talált nyugalmat; valami kínzó vágy gyötörte s üldözte tovább, tovább...

1854. nyarán-busut vett az Egyesült-Államoktól, elindult délre s Braziliában, Rio de Janeiróban telepedett le. Birányi is követte vándor útjában s itt ismét fényképészettel foglalkoztak, mely foglalatosságot biztosította nekik a tisztességes megélhetést. A nyugodtabb életmód, a tengeri fürdők, a „paradicsomi vidék” helyreállították roncsolt egészségét, s újult erővel foghott tudományos buvákodásaihoz.

Jobb napok következnek ezután, a munkán és tanuláson kívül utazásra is jutott idő, s már 1855. februárban nagyobb utazást tett a birodalom belsejében. Leveleiben egész elragadtatással irt a természet egyszerű alkotásairól, a melyekben Brazília oly gazdag, de mind e nagyszerűségnek nem tudták pótolni neki a hazát, s elborultan írja: „mentől többet látok a világból, mentől messzebb távolodom hazámtól, annál jobban érzem az erőt, mely keblem arra vonja vissza, a hol a nap először mosolyga rám”.

Brazilián fénykép után rajz. Dicző Géza.

KORNIS KÁROLY.

Fárasztó, izgatott napok voltak a szabadságharcz napjai; előbb a kétségbeesés küzdelme, majd a diadalmas napok mámore s végül a „nagyszerű halál.” A világiosi gyásznapok után Kornis Károlyra is kimondták a halálos ítéletet, s 1850-ben „in effigie” fel is akasztották, mert kézzel nem került. Egy időig az Alföldön bujdosott, később, mint a Náray-fiúk nevelője, Brüsszelbe, majd onnan Londonba menekült az üldöztetés elől s így került el a hóhér kezét.

Bejárta Brazília tartományai közül Rio-Grandet, Ceará, Pernambuco, San-Pedrot, volt Monteiroban, Aracatyban. Megfordult ezenkívül Chili államban St.-Jago fővárosban, Valparaisóban és Juan Fernandez szigetén, mely a hajósok kedvencz pihenője s melyet Selkirk Sándor (Robinson Crusoe) tett híressé. Mind e helyekről szebbnél szebb leveleket írt haza fivéreinek, melyek telvék természetrajzi megfigyelésekkel, s utközben gyönyörű madárgyűjteményre tett szert, melyet 1862-ben Magyarországra küldött az itteni tanintézetek használatára.

E mellett nem szűnt meg a jogtudományok terén munkálkodni, s most már hazai szakkörökkel is folyton összeköttetésben állott. Még 1855-ben azt tervezték Birányival, hogy oda hagyva Braziliát, Chiliben telepednek meg. Egy véletlen azonban, mely megállapítja szerencsését és hírnevét, megváltoztatta e szándékát. Rio-Janeiroban ugyanis valami «Visconda de Villanova» nevű egyén halt el az időben, a ki 4 millió frnyi vagyonot hagyott hátra, melyen örökösei nem tudván békésen megosztani, pörre mentek. E pör alkalmából írt Kornis Károly egy értekezést, «Discussus juridica» czimvel, mely nagy feltűnést keltett. Ezt követte nemcsak egy másik értekezése, melyet egy ötvézezer forintos váltóhamisítási ügyben írt, s mely szintoly általános feltűnést okozott. Most már Rio-Janeiro elismert legjelesebb ügyvéde lett s a konzulátusok is gyakran fordultak hozzá jogi tanácsért. 1861-ben érdekes munkát adott ki a vegyes házasságokról — *O Casamento Civil*, — mely német nyelven is megjelent, s melyért a brazilai protestánsok közönség feliratot intéztek hozzá, a brazilai császár pedig a rio de janeiroi egyetemen tanszékek kínálta meg, melyet azonban ő csak az esetre volt hajlandó elfogadni, ha Magyarországból egy hasonló állásért beadott kérvényére tagadó válasza érkezne.

Mily sorsa lett e kérvénynek? nem sikerült megtudnom. Annyi tény, hogy ezek után nem sokáig maradt Braziliában.

A honvágy mind jobban gyötörte, egészsége is nagyon aláhanyatlott, s miután a pápa a vegyes házasságról írt művét átkokkal sújtotta, a brazilai érsek és ottani papok áskálódásainak is ki volt téve. Nyugalomra vágyott s ezt csak itthon vélte feltalálni. 1862. júliusban hajóra szállt s megindult hazafelé. Utját Párisig zavartalanul folytatta. Itt azonban elhagyta ereje; a betegség ágyba döntötte s négy-öt heti vesztelésre kényszerítette. Kissé fellábadva, folytatta utját Münchenig, hol nővére, Julia (özü. Hrabovszkyné), várt rá s ápolta betegségében, mely miatt ismét meg kellett állapodnia. Hosszas szenvedés és négy havi út után végre Aradra érkezett, honnan testvéréhez, Kornis József gyoroki plébánoshoz ment.

Itthon szerettei körében kissé felüdült. Reményekkel telten fogott ismét a munkához s «Eszmé» czim alatt még egy röpiratot adott ki, mely a monarchia egységének és Magyarország független belkormányzatának biztosítását tárgyalta. E munkásság azonban a kiárváshoz közelgő lélek végső fellángolása volt. Ágyba esett, a honnan nem is kelt fel többé. 1862. novemberben érkezett szülőföldjére vissza s 1863. január 27-én került az anyaföldbe vissza, a hol most jeltelen sírban aluszsa örök álmát.

KORNIS ELEMÉR.

JÁHEL.

ELBESZÉLÉS.

IRTA BAKSAY SÁNDOR.

(Folytatás.)

A milyen a falu, olyan a folyója. Egy nagy vízmosás, tíz öl széles, tíz öl mély földhasadás, melynek egy nagy V betű a keresztmetszete. Mint a szegzárdi Séd. Szárazságban meg a mapán csak a mély völgyében csörgedez a víz, de mikor megdagad, örvény és veszedelem. Mélység kiált mélységet. A ki mellette jár, vigyázzon, mert ha egy ekevetésnyi föld-ormó a szélén leszakad alatta, csak a Szárában kerül napvilágra. Mikor ott jártunk, csaknem tele volt, — alig egy pár öl híjjával.

A folyócska hosszában két meredek hegy nyúlik, egyforma magasságu, lejtőjü, alakzatú. A

kopárabb jobb oldalon van a falu, nem is falu, csak harmincz-nygyven kecske-él, sorban, de oly távol egymástól, hogy a puska-szó alig hallik egyikőtől a másikig. Utcáról szó sincs, mert már a házak is a kösziklák oldalába vannak ácsolva; a házaktól le a folyóig nyulnak le a szántóföldek. Átellenben a tulsó oldal erdővel borítva egész a lábáig.

Déltájban érkezünk a helyre, melyet meg kelle szállanunk, és megtartanunk további parancsra. A falu középtáján szabad ég alatt telepedünk meg, mert a házakba, melyekből a lakosság az utolsó kecskéig kiköltözött, távolságaik miatt nem is lehetett szállásolnunk. Az idő — fájdalom — harmadnap óta különben is ragyogóan szép volt. Első dolgunk volt tüzet rakni, főzéshez látni; csak mikor víz után széledt a legénység, és víz nélkül tért vissza, kezdett a dolog szeget ütni a parancsnok fejébe. Nem kellett hozzá nagy fejtörés kitalálni, hogy az egész falu az Uzsora vízből ivott; mutatta ezt az öt-hat lejáró, mely a folyó partjába volt távol-közönként bevágva, s melyekhez olyan a milyen gyalogutak vezettek. Legényeink valamelyik házában egy üres lajtot találtak, s vigan gurították a lejáró felé, de ész nélkül szaladtak vissza, ott hagyva lajtjukat, mert a tulsó oldalról sortíz fogadta őket, mikor még lövés-távolban sem voltak. Meg se lehetett a folyót közelíteni. A bosnyák sorba leszedhetett volna bennünket a fák és bokrok mögül, mielőtt egy kanál vízhez jutottunk volna. Kivált a lejáró fokokat tartották őrizet alatt; ott, egymást érte a lövés éjjel-nappal, de főként éjjel.

Égett hús és száraz kenyér volt az első ebédünk; italunk rá éretlen szilva. Ebéd után szakaszonként mentünk vizet keresni, de a környező erdős hegyekből mindenünnen tulnyomó ellenállás riasztott vissza. Legerősebb volt azon völgy torkánál, melyen utunk idáig vezetett, s a melynek patakját egy rendezett felkelő csapat foglalta el. — El voltunk vágva egész hadtestünköt.

Eredmény nélkül tértünk vissza állomásunkra, hova a felkelők nem mertek követni, de azért nyakunkon vittünk egy másik ellenséget, láthatatlant és győzhetetlent: a szomjúságot, melyet a kiállott fáradtság és az augusztusi nap heve megkésztetett. Könnyű azt tűrni, ha tudja az ember, hogy akkor ihatik, a mikor akar; sőt könnyű, míg az éretlen szilvában tart; de mikor estvére az utolsó szem is elfogy, az éhes gyomor ismét égett hússal és száraz kenyérral töltözik, s rá az egyedüli ital az éjjeli hús levegő, melyet a legénység tátogva nyeldes! Másnap már csak az a nedvesség volt az italunk, a mit a falevél és nyers fű adhatnak, és földi gyökér. Szörnyű legelés volt az! Mint a cserebogár a fák, mint a sáska a fűvön, mint a kukac a földi gyökéren, — utoljára az utálatos viskóknak a nedves salétromos földjét harapdálva mint a pincebogár! — A ki egy marok sarat talál, azt szájába facsarja ki, mint a citromot. A vacsora abból áll, hogy vagdalják a száraz kenyert a földhöz; nemcsak vagdalják, hanem meg is gázolják; azután felveszik, megtörölgetik sirva, meg is csókolgatják, de nem esznek belőle. Kitárt kezekkel ugrálnak az ég felé, — mint a golyafiak Jakab-napján a fészeken, — ha szárony kaphatnának egyet az uszó felhőiből ennek az átkozott éneknek, mely két hétig szakadt s most hagyta abba. Majd, — mint a gyerek az árok-hátról próbálgatja, — a völgy felé lebegtetik karjaikat, ha leröpülhetnének a völgybe, honnét felcsillag az álnok víz gerince; de a mely egy csöpp vizet egy dézsá vérré tart. Alább nem adja. A ki a kemény tilalom ellenére lelopódzik, nem jön fel többet; egy durranás megieni, hogy nem szomjúhozik már.

Egyik csoport térdelve, másik aroza borulva imádkozik. A harmadik karikába ül és énekel, ha tudna; de nem tud, mert kétségbe esik. A Czeltnás Palkó diktálja és éneklí is előttük keserves négy-szögletre torzított szájjal, a hogy gyerekkorában a rektort szokta utánózni:

«Ne tedd érezzei Uristen
Fejünk felett az eget,
És kemény vassá lábunk alatt a földet»...

Be sem vágik; egyszerre felugrálnak, és égre emelt ököllel ordítják minden dikálás nélkül: «Nincs Isten! Nincs! Nincs! Nincs Isten!» Oda kiáltok a Czeltnás Palkóhoz, a ki legjobban fenyegette az Istent.

— Palkó! «Tanits meg verő kezdet imádni.»
— Igaz! felel Palkó meglágyulva, és énekelni kezdi a többi előtt:

«Tanits meg verő kezdet imádni
Oh Isten! böles utaid megvizsgálni,
Hogy soha vétkes zúgolódásra
Ne fakadjunk»...

Azután egyszerre abba hagyja, s gyilkos tekintet vet rám, mint a ki megcsaltam.

— Vessz meg az énekeddel. Hiszen «hosszas eszésekre való ének» ez!

Azután nekem ugrik és torkon ragad.

— No Jóra Peti! most vágj a pocsolýába! Most hentergess meg benne! Ha te bele nem vágysz, majd meghentergek benne magam!

Azután veri magát a földhöz és tátog.

Nyelvük kidagad, szájuk megcserepesedik, s ott maradnak a sziklákon elterülve, mint a dög.

Úgy tartják, hogy a parasztleány többet kibír, mint a diáklegény. De ez nem igaz. Meglehet, hogy nagyobbakat emel, sebesebben fut: de gyaloglást, sebet, betegséget, éhet-szomjat, nem győz úgy el, mint az uri fajta. Láttam én, hogy az önkéntes és a tiszt meg sem mozdult, mikor a legénység tömte a szájába a fűvet és nedves földet; s ha megfeküdt, némán feküdt ott, a hol a közember Istent átkozva verte magát a földhöz. Mert utoljára ők is megfeküdtek. A parancsnoktól kezdve az utolsó gyerek-önkéntesig.

Csak hárman álltunk még lábón. Örmesterek ketten, t. i. Gyuri komám, egy Csepel-szigetségi szerb fiú: a szolgálattevő, — és én: a kezelő örmester, meg az orvos. Kettőnknek könnyű volt dolgunk. Szitkozódni reggeltől estig, estétől hajnalig, átokszóra átokszóval felelni, míg agyon nem vernek, mert utoljára is ez lesz a vége. Sokkal nehezebb volt az orvos helyzete. Mi csak azt szidtuk, a ki belénk kötött; az orvos belekötött mindenikbe, akárhogy kerültek is. Felkereste, szemlélte, türt minden ember kinyját s dühét; aztán kérlelte, mintha nagyon megbántotta volna, engesztelte, biztatta, vigasztalta. Oltotta a szomjukat vízzel.

Tetszik tudni, mi az a víz? oh azt nem tudja itt a Duna mellett senki. Engem most is elfog a szomjas düh, ha eszembe jut; félrebeszélék, elveszitem a beszéd fonálát. Csak egy eledel van a világon, a víz; és csak egy orvosság, a víz. A tyúkszemtől az amputációig, a hideglelestől a marasmusig, a kurtavastól a csonttörésig, csak egy orvosság: a víz. Az is pedig nem a Duna vize, nem is a székesői forrás, hanem azok a pompás pocsolýák, kibén a kácsák virityelnek. — Hozasson jegyző ur egy kantával, igen megszomjaztam...

Úgy! az orvosról szóltam. A Füstös-zsidóról mondják, hogy a vacsora-időt takarékoságból mindig elmeséli; olyan szépen tud mesélni, hogy a gyerekei elalussznak rajta szépen és éhen.

No hát a mi doktorunk meg a betegeit tudta elaltatni a meséivel. Kis, középtermű zömök fiatal gyerek, alig idősebb, mint én; mindig mosolygó, jó kedvű, vigasztaló szavú, türelmes. Még Breckában összeismerkedtünk, s az első naptól kezdve egyre jobban ragaszkodtam hozzá. Ki is ösmertem alaposan. Mikor mosolygott, és

a két orcáján egy-egy kis gödör támadt, aztán felhuzta a szemöldökeit..... mindjárt tudtam, hogy most a diagnosis következik; a mi azt jelenti nála, hogy orvosságot nem ad, hanem megengedi, hogy a beteg elaludjék a meséjén.

— Kigyelme! szól hozzám a doktor harmadik nap reggelén. — Kigyelme a manipulálás, hát teremtsen nekem vizet, ha a köből facsarja is.

Ezt azért mondta olyan bizvást, mert tegnap még tudtam neki teremteni. Egy melyedésben a hegy lejtőjén egy csoport héjjakúra akadtam, a melynek a nagy szárólelő levelei között egy csészére való harmat szokott reggelenként meggyülni, a mivel gyerekkorunkban a hajunkat szoktuk ecsetelni, hogy nagyra nőjön s a borostájából fésűt csináltam. Megöleltem az áldott tüskéket, tömlőbe szedtem a harmatjukat, mint a jó Isten a könnyhullatást, s vittem a doktorhoz, hogy csinálja az italait. De ma már hiába kerestem a mácsonyaimat, a legénység learatta s megvácsolta mind.

A doktor a fejét vakarta a jelentésemre. — Mit csináljunk most? Minden tiszt beteg, s a legbetegebb a parancsnok. A legerősebb embereket gyalázza le legjobban a ház. E mellett makacsul ragaszkodik a helyhez, mert ez parancs.

A parancsnok egy rögtönzött sátorban feküdt, és erősen dalolt magyar és horvát dalokat. Derékaja egy nyáláz izék volt, takarója a köpönyege; feje alja egy légvákos, az egyetlen kényelmi czikk a háztartásában.

— Nem adok több khinint, — szólt a doktor megtapogatva a pulzusait, — a ház alább hágy és megszűnik már magától.

— Hát mit csinálsz velem? — nyögte a százas.

— Sok az epéd, attól kell megszabadulnod. De hánytatót nem kapsz, mert az elvenné az erődöt. Hanem...

A doktor arca egyszerre mosolygóra kerekedett, szemöldei elkezdtek mozogni, szemeit félig behunyta. Láttam, hogy föllenteni akar. Úgy is volt.

Egy karlsbadi korsót huzott elő, (hol őrizhette meg, én azt nem tudom) felbontotta, egy poharat teletöltött és a parancsnoknak nyújtotta.

— Öránkint egy pohárral iszol ebből a karlsbadiából!

A parancsnokot egyszerre elhagyta a ház; felült az ágyán, átvette a poharat, és a doktorra szegezte szemeit.

— Oh te álnok Hippokrates, azzal a bosnyák fejjel! Hát te engem bolonddá akarsz tenni a karlsbadi vízzel? Azt gondold, hogy én megszom ez, mikor a legényeim megvesznek szomjan?

Kikapta a korsót a doktor kezéből, s a pohárral együtt odavágta egy sziklához.

A doktor nagyot nevetett, hogy felsült a fufangosságával, azután elkezdte szidni a páciensét, hogy a karlsbadi vizet pedig meg kellene becsülni, mert alig van már öt korsóval; (egy fia se volt több) és hogy a karlsbadi vízben mennyi a kénsav, meg a szénsav, meg az oxydul, a mi a májon meg a lépén, meg a vesén segít sorba. Azután elmondott egy szép mesét Károly császáról, a kinek egy nagy sebe, mikor már a doktorok is lemondtak róla, egy ital karlsbadiótól egyszerre begyógyult. Azután elmondta, hogy mi a májnak a nagy rendeltetése az emberi testben, a melyre tehát úgy kell az embernek vigyázni, mint a szeme világára. Különösen pedig hogy mikor fekszik, meg ne gyűrődjék, mert abból támad a gyógyíthatatlan Ichtyosauria, és a gyötrelmes Vercingetorix Allobrogum. Hogy tehát ez a veszedelem be ne következék, homeopathice járunk el; azonkívül orthopedice vesszük elejét a gyüremlésnek, s eltávolítjuk a fejed alól ezt a dudát...

A parancsnok elszunnyadt, s csak akkor eszmélt fel, mikor a doktor a dudát hóna alá csapva osont ki.

— No nézd az isten nélkül való Vercingetorixot, most meg az utolsó jószágomat rabolja el. Hozd vissza a vánkósomat, te Hadzsi Loja!

De a doktor már kint volt, én a sarkában, s Gyurit, ki ránk várakozott, odaintette a bodzafa alá, melynek töviben volt a hadiszállása.

— Haditanácsot tartunk. A századparancsnokságot átveszem én. Helyben hagyjátok?

Helybe hagytuk; azután folytatta:

— Ha holnap reggelig vizünk nem lesz, mindnyájan eljutunk amaz élő vizekhez, melyekre a Tiszteleendő szokott odahaza hívogatni. Gyuri te megszököl! (Tanulótársak voltak valamikor, azért tegezte.)

— Megszököm? — kérde Gyuri szemét meresztve.

— Megszököl, még pedig mindjárt. Megszököl a bosnyákokhoz, a bosnyákoktól pedig Dobojba. Hírül viszed helyzetünket, s kiszabadítasz. Szerb fiú vagy, nyelvüket beszéled; könnyen jársz, ha okosan jársz. A nap mindjárt lecsuszik: legalkalmasabb idő a szökésre. Szaladj mindjárt a folyó felé, mi üldözni fogunk, lövöldözünk is utána, de is visszalöhet szánk, természetesen vak töléssel...

Gyuri lerugta a bakancsát és a felső ruháit; azután elővette a fehervári bicskáját, s beleütötte a horgas inába. Még meg is forgatta benne.

— Mit csinálsz Gyuri? — kérdém ijedten.

— Hát ti löttetek meg üldözés közben! — felelt Gyuri! s felkapva fegyverét, sebes ügetve rohant le a lejtőn.

Bevártuk, míg kivül ér a rendes lőtávolon, azután a doktossal, s egy pár legénnyel utána eredtünk, lövöldözve.

Gyuri hátra-hátra tekintett, megkettőztette szaladását, s egyszerre a tulsó parton elősiető bosnyákokhoz harsányan átkiáltott:

«Dobar sam prijatelj! Gone me! Odbra-nite me!»

Szerencsésen a folyóhoz ért; ott egy percze megállapodott, visszafordult, s engem, ki legközelebb jártam hozzá, cölba vett, hogy a dördülés pillanatában a bosnyákok örömrivalgása között hasra buktam. Ugy szemléltém, a mint Gyuri a kilőtt fegyvert végénél fogva megcsóválja és egy erős lökéssel áthajítja a tulsó partra. Azután a folyóba veti magát s pár perc múlva a bosnyákokkal együtt fenyegetve emeli felénk öklét.

A bosnyákok ujongó örömmel kísérték azt is, mikor engem karra véve vonszoltak társaim. Eresztettek is utánunk egy pár golyót, de annak nem volt szerencséje.

Mikor a tanyára jutottunk, a doktor külön fogott.

— Kigyelme! (így hittak a tisztjeim, mikor jó kedvük volt. Onnan kaptam ezt, hogy káplár koromban egy főtisztet igen meg akartam tisztelni, s ijedtemben «kigyelmed»-nek tiszteltem, az itthoni szokás szerint.)

— Kigyelme! Látja ezt a lánczétát? Mindig azon jár az eszem, hogy fel kellene hasogatni az ereimet. Ez pedig azt jelenti, hogy ha vizünk nem lesz, holnap estére már hiába jön Gyuri. Nem lesz ki megszabadítani. — A vizet kigyelmednek kell teremteni!

— Teremtek uram, de miben? A lajtot nem birom, egy-két butykos semmit sem ér.

— Itt ez a duda, a mit a parancsnok feje alól húztam ki, — nekem is van másik; meglehet a többinek is van, de szégyenli elővenni; majd utána nézek. No de kettőbe is elég víz fér, legálább a betegeknek. Csak egy a bökkenő! Hogy

* Jó barát vagyok! Üldöznek! Védelmezzetek meg!

gyan meríti meg? Hevederbe kötni, nehezéket függeszteni rá, hogy megmerülhessen, s úgy kötélen leereszteni...

— Hosszu munka volna és veszélyes. Tiszzer is lelőhetnek, míg a parton hasalva telebugyogtatam. Bele kell ott menni a folyóba, s úszva tölni meg!

— Én is gondoltam erre, de nem mertem szóba hozni. Próbálja meg kigyelme! Ugy is a Duna fenekén születt, azt mondják. Azonban a bökkenő mind bökkenő marad. Soká lesz, míg tele-bugyog!

— Azon mindjárt segítünk! — feleltem; levágtam egy fiatal hajtsát a bodzafáról s kitoltam a szittyóját. — Itt van ez a kis eső, ez kivezeti a levegőt, míg körülötte a víz gyorsan benyomul.

— Nini! hát kigyelme fizikát is tanult?

— Nem tanultam, hanem ittam szűknyaku kondérből elégszer, aztán meg bort is töltöttem szűknyaku üvegbe töléséren, tehát tudom, hogyan kell a tölésért beilleszteni, hogy a bor el ne szóródjék. — Oda is kötöttem mindjárt a csöveimet a vánkós csapjához.

— Még mindig marad bökkenő. — A dudáinknak nincs fogantyúja, nem is lehet rávárni; a hevederből pedig, akármilyen jól lesz is belefoglalva, könnyen kiragadja a sebes viz!

— Azon meg éppen könnyű segíteni. Cziphát huzunk rá. Persze az urak azt gondolják, hogy a vánkós csak úgy egyszerre terem tollastul, belsőtül, cziphástul: de a Vajda Rákhele majd a hátához verné a parancsnoknak a cziphátlan vánkost. Mert minálunk csak a Kőcz Örsze fekteti a gyerekeit cziphátlan vánkósra. — Egyszeremind vetközni kezdtem.

A doktor gömbölyűre derült arcán kinyitott a két gödröcske. Kezembe csapott a feltalálásomért.

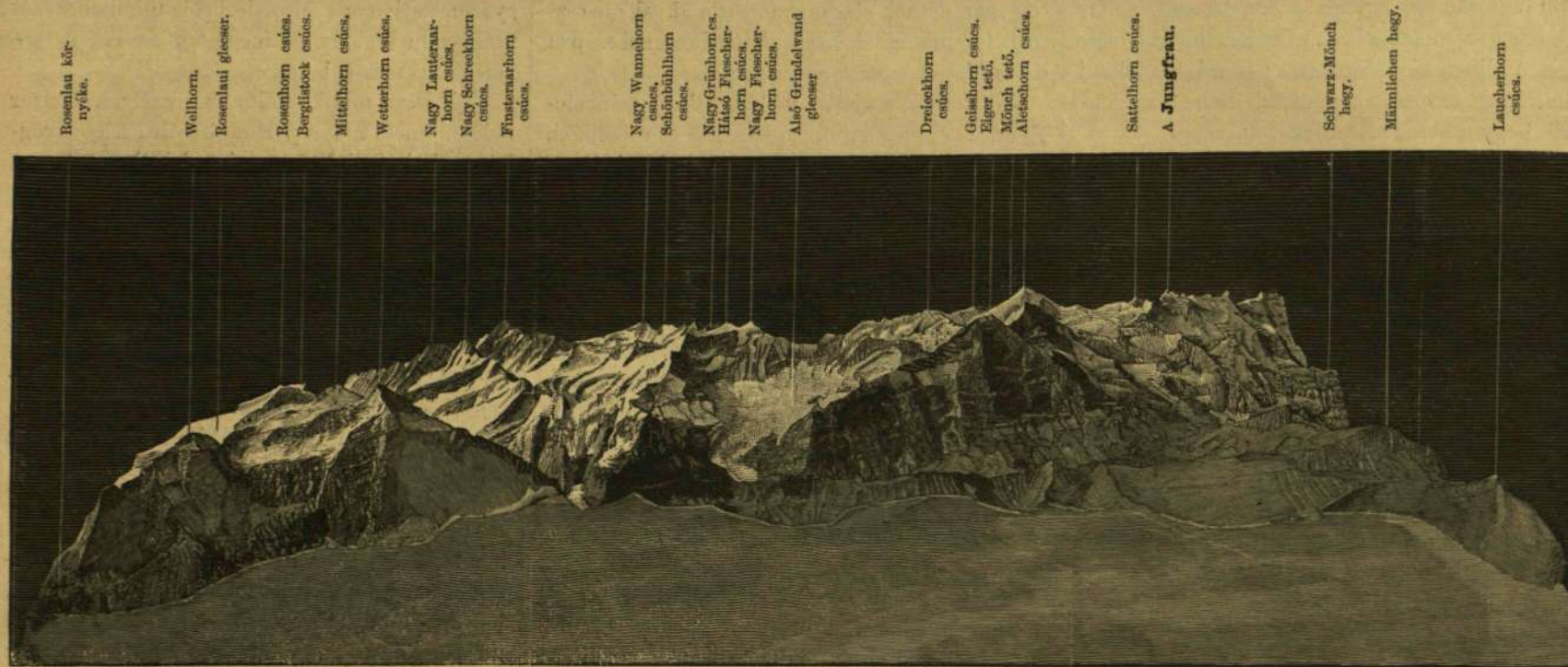
— Nini! Persze hogy czipha! Ezért megérdemli kigyelme, hogy engedély nélkül ihassék az Uzso-rából, mihelyt benne lesz. Még csak meg sem krétázom a száját. De azért nem szükség az ingét eldarabolni. Hoztam én vásznat, mert katonadoktor nem járhat a nélkül. Csak bár cziphán volna, de az nincs egyéb selymennél.

Nem is kell. Sok időt is elvenne. Czérna helyett szíjjal fűzzük össze a két szélét, a két csücskére kantárt akasztunk, s a két dudát kantárjánál fogva egy méternyi zsinaggal egymáshoz kötjük.

Mig a doktor előszedte a vásznat, én addig szíjjakat szabdaltam, s egy negyed óra alatt készen volt a czipha, fel is huztuk, fel is kantároztuk.

«Jobb kit Istent segít.» Mondtam búcsúzóra a doktornak, s az összekötő zsinagnál fogva nyakamba vettem a két vánkost; egyik elül lógott, a másik a hátamra simult. Megindultam a lejtőn, talán sirom felé. Az éjszaka sötét volt és csillagtalan, hogy még a fehérlo köveket sem lehetett látni öt lépésnyiről. Tudtam a nappali példákából, hogy a felkelők csak a lejáróink felett örködnek, mert egyebütt a vízszerszét meg sem próbálták legényeink. Én tehát két egymástól távol eső lejáró középpontja felé vettem az irányt

a víz felső folyásán, a hol a part legmagasabb, s oldala legmeredekebb volt. Minden tétova nélkül lebecsákoztam, lehetőleg horzsolva a csaknem függleges partoldalt. — Két ölnyi esés után vizet ért a lábom, s minden csobbanás nélkül elmerültem. A sebes víz összeapott fejem felett, de csak egy pillanattal; mert a másik perczben kibukkantam, az üres tömlők is emeltek. Oldalba rúgtam a partot, s ezzel a folyó közepéig vetve magam, pár perc alatt a tulsó part oldalában kapaszkodtam meg. Onnan vigan vitt lefelé a sebes ár, kezemet sem kellett mozdítani, csak mikor gondoltam, hogy közel vagyok a lejáróhoz, a mit a közelről hallott puskaroppa-

SIMON S. MÉRNÖK DOMBORMŰ-KÉPE A JUNGFAU-CSORTRÓL, ÉJSZAK FELŐL, A GRINDELWALD VÖLGYBŐL NÉZVE.

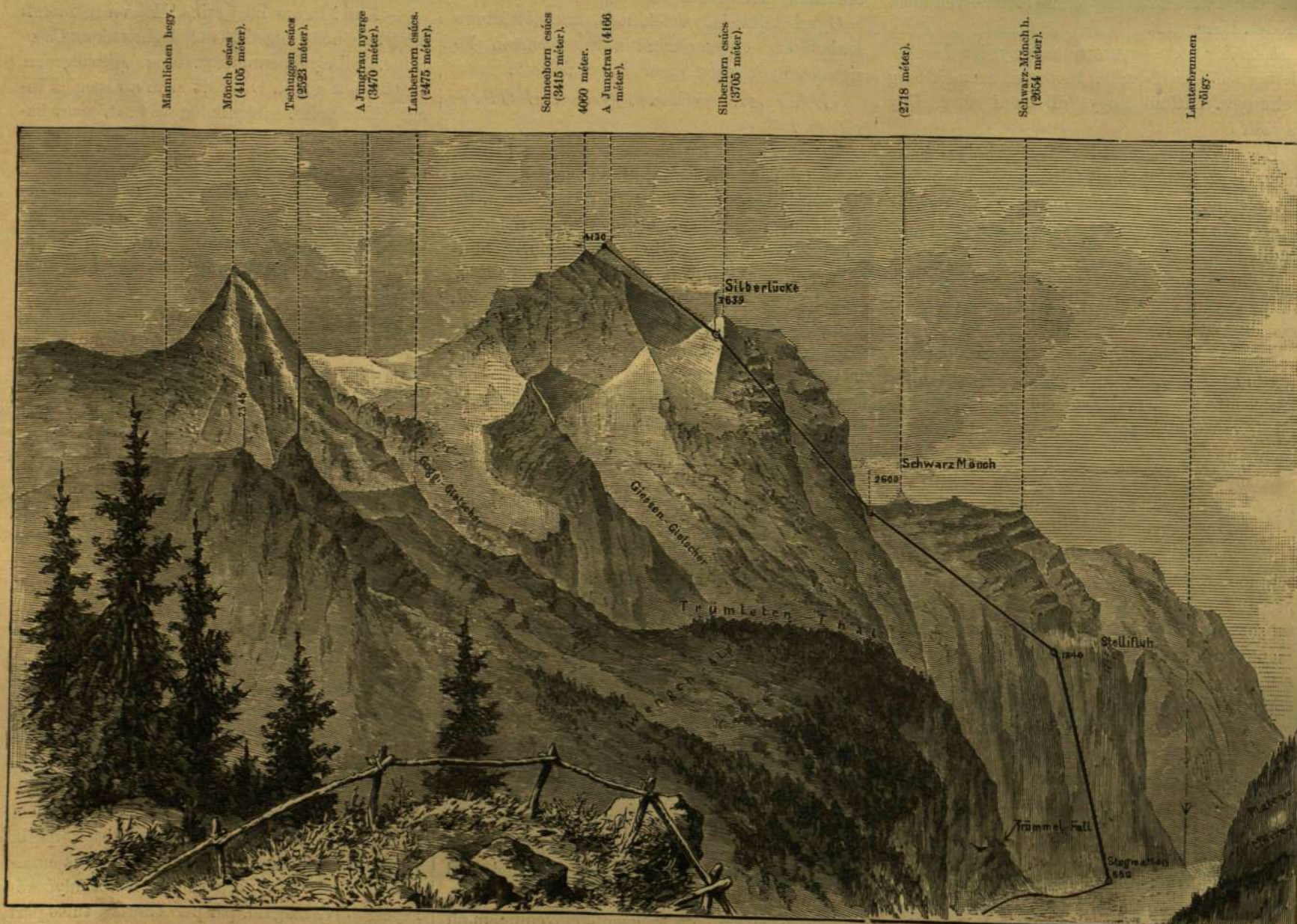
násból következtethetem, — változtattam a taktikámon. A tömlőtartó zsineget kivettem a nyakamból s a lábam fejére csavartam, magam pedig egészen a víz alá merülve gyorsan siklottam a bosnyák part lejárója mellett, s utánam a felszínen a két tömlő. Biztam benne, hogy ha észreveszik, a két tömlőt veszik célba. Nem veték észre. Eszökbe se jutott, hogy a saját partjok mentét vigyázzák.

Mikor áthaladtam a lejárójukat, hanyatt fekvüdtem a vizen, s néztem fel a sötét égre. Ke-

restem, a ki rám vigyáz; egyszerre ki is villant a felhők közül egy kis csillag, egészen a fejem felett az ég büngjén; talán az volt az ő szeme.

Mikor a víz jól levitt már, egy alkalmas helyen megkaptam a partot, megfogózkodtam, ki-csavartam a tömlők száját, behelyeztem a csö-veket, s az én tömlőimbe kezdett belopódzni a víz minden bugyborékolás nélkül. Mikor elültek, rájok csavartam a dugót, elrúgtam magamtól a partot, s átszegtem a magunk felére, ma-gam után vontatva a tömlőket. Csak találomra

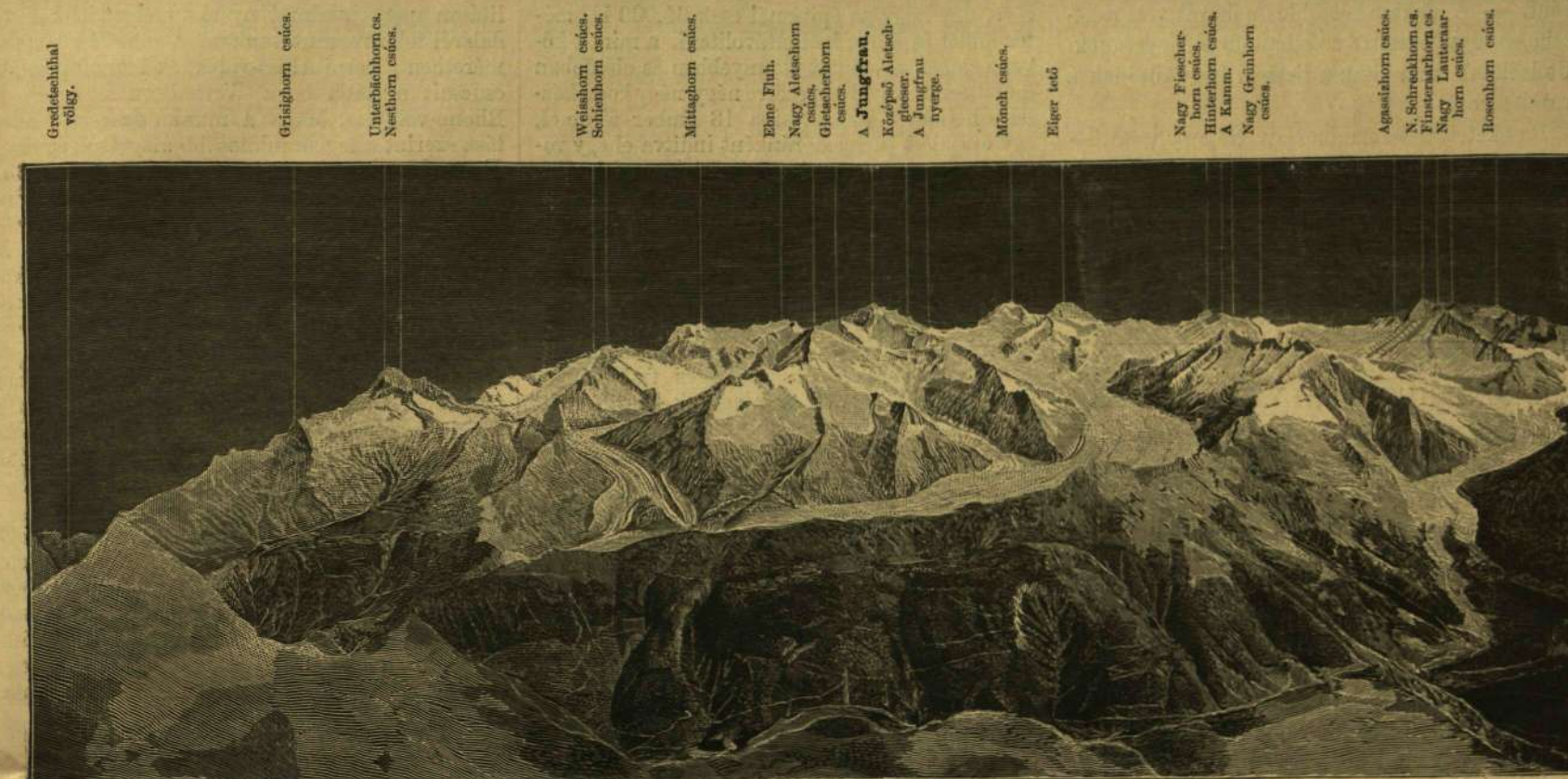
történt kiszállásom, de oly szerencsésen, hogy a meneteles parton könnyű volt felmásznom, csak a legfelső ormója volt szakadékos. De az a kis idő, mely alatt felkapaszkodtam, egész itélet-nap volt nekem, mert minden pillanatban vár-hattam a dördülést. Izgatottan tapogatóztam a partszélén, a miben megfogózkodhatnám, s egy-körö akadt a kezembe. Kisegített; nem szakadt a kezembe, az Isten áldja meg. Kiugrottam, s megfrissülve ügettem a hegynek, nehéz ter-hemmel.

A TRAUTWEILER-FÉLE SODRONY HEGYPÁLYA A JUNGFAU CSÚCSÁRA A LAUTERBRUNNENI VÖLGYBŐL.

A schynigi magaslatról nézve. — Simon S. mérnök rajza.

A JUNGFAU-HEGYCSOPORT ÉS AZ ÚJ VASUTI TERV.

SIMON S. MÉRNÖK DOMBORMŰ-KÉPE A JUNGFAU-CSORTRÓL DÉLKELET FELŐL. Elöl a Rhone-völgy, középen az Aletsch-gleccser.

A JUNGFAU-HEGYCSOPORT ÉS AZ ÚJ VASUTI TERV.

A doktort ott találtam a bodzafa alatt. Aludt, egy kősziklára hajtva nem a fejét, hanem a derekát. Mert ha gyötrődik az ember, nagyobb gyötrődést keres és abban talál enyhületet a ki-sebb ellen.

— Most már a parancsnokhoz az egyiket! Mondottam neki, mikor lesegítette a terhemet.

— Úgy is hiába vinném; nem iszik, míg va-lamennyi nem kap. Kiüritjük a lajtba, s egy-szerre osztjuk el.

Kiüritettük. Sirt a lelkem, mikor elgondoltam, hogy mennyit eliszik most az a száraz donga,

ha ugyan mind el nem ereszti a mogyoró-abroncos hasadékaik között. De nem könnye-zett sehol.

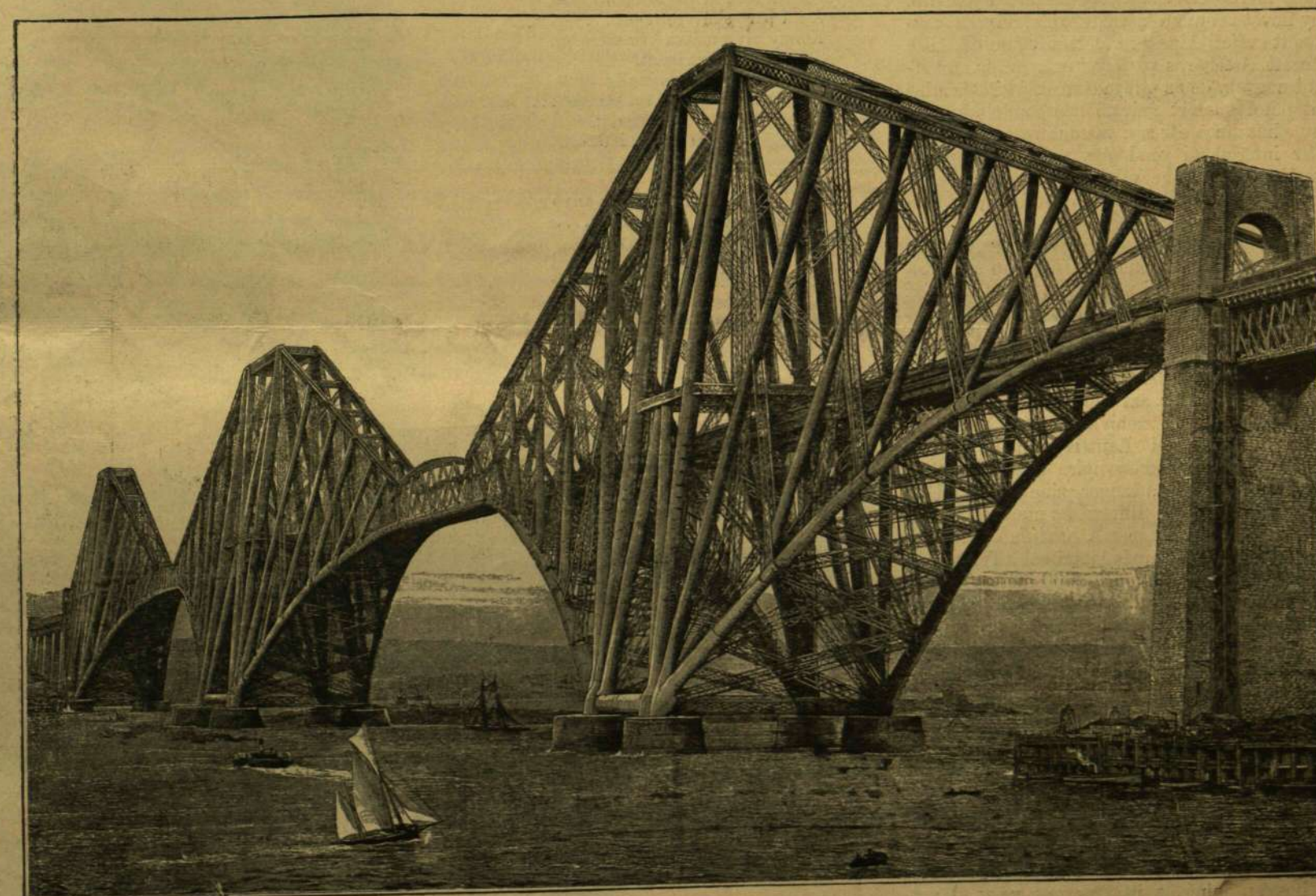
Még négyet fordultam azon az éjszakán; ke-vesebb félelemmel, utoljára szinte vigan, de mindig ugyanazon elővigyázattal. Gyorsabban is jártak a fordulók, mert a doktor már félúton várt reám, s megfelezte a terhemet. A kikapasz-kodásnál mindig ott volt az én ismerős köröm és kisegített. Az Isten áldja meg.

Hajnallott már, mikor az utolsó fordulót tet-tem. Nem is várt tovább a doktor, hanem hóna

alá kapta az egyik dudát és szaladt vele a pa-rancsnokhoz, a ki akkor is félrebeszélte és szidta valamennyi haramia Hufeland van a világban, a ki kilopja az ember feje alul a vánkost.

— Igyál öreg! nézd, itt a Duna! Ezt aztán földhöz ne vágd, mert úgy sem török el.

A parancsnok rámeresztette a szemeit, azu-tán fölkelt, megtapogatta a tömlőt, s mikor meg-győződött róla, hogy nem álom, sőt egy egész hordó vizünk van: felkötötte a kardját, össze-parancsoltatta a legénységet, sorba állította, s parancsoltatta a doktornak, hogy oszsa poharan-

A FORTH-HID SKÓCZIÁBAN. — (MEGNYITATTOTT 1890. MÁRCIUS 4-ÉN.)

ként. — A doktor két öblös poharat vett a kezébe, s úgy osztotta az elléptető legénységnek. Utolsóknak maradtak a tiszték. Legutolsónak a parancsnok.

Reszketett a keze, mikor átvette a poharat. — Igazi Sákramentom! mondá. Dicsőség legyen Istennek.

Jól mondta, mert az volt. — Sákramentom. Úrasztala. Válság pohara. — Megváltott bennünket a gyeheennától.

(Folytatás következik.)

SODRONY HEGYI PÁLYA A JUNGFAU CSÚCSÁRA.

Korunk egyik dicsősége, hogy a közelmúltban legyőzhetetlennek vélt akadályokkal szemben is mindinkább sikerrel küzdünk meg. Míg a régiek az 6-8-ig ugróvezetett világosodájukat századokon át büszkeséggel emlegették, ma jóformán minden esztendő új világosodát teremt. Csak a napokban nyílt meg a Forth-híd, melyet pár évvel ezelőtt a brooklyni óriási híd előzött meg, a mont-cenis-i világűrű alagutat tulszárnnyalta a szent-gothardi, a Rigi-vasut és a Semmeringi hegyi pálya dicsőségét az Andesi hegyi pálya homályosította el; fölépítették az Eiffel-tornyot s most egyszerre ismét egész sereg nagyszabású vállalat terve merült fel, melyek mindegyike, köztük különösen a calaisi tengerszoros áthidalása vagy alagúttal ellátása, felülmulja a régi világosodákat s ma már nagyon kevés ember akad, ki el nem hinne, hogy ezen csodálatos alkotások megvalósulása nagyrészt csak idő kérdése.

A legmerészebb, de valószínűleg leghamarább létesülő tervek közé tartozik Trautweiler svájci mérnök terve a Jungfrau csúcsára vezető sodrony-hegyi pályáról, mely, mint egykor a Rigi-vasut, a svájci turisták egyik legkedveltebb, de a Riginél sokkal nehezebben megmászható pontját tenné hozzáférhetővé. Trautweiler tervét még nem fogadták el s a munkálatokat még nem kezdték meg, de a terv oly részletesen ki van dolgozva s minden pontjára nézve megállapítva, hogy olvasóink az egykor valószínűleg ily alapon létesülő vasutról képeink segítségével tiszta fogalmat nyerhetnek.

A Jungfrau csúcsa a berni nagy havasvidék központján 4166 méter magasságon emelkedik fel, oly meredeken s látszólag hozzáférhetetlenül, hogy nevét is onnan származtatják, mivel a megmászott svájci Alpepek között a legutolsók közé tartozott. A feljárás veszélyei még ma is szokatlannal nagyok, de az elragadóan szép kilátás mindent pótol s ezért már többen gondoltak arra, hogy e hatalmas csúcsra vasutat vezessenek, így Seiler interlakeni vendéglős és Köchlin párisi mérnök; a terv megvalósítása azonban csak Trautweiler tervezete óta jöhetett komoly számításba.

Trautweiler maga is belátta azt, hogy a sok lavina és hózuhatag miatt a Jungfrau csúcsára rendes vasutat építeni nem lehet s így vasutját úgy tervezte, hogy az a föld alatt egymást követő alagutakon haladna fel és így a vonatokat veszély nem érhetné. Egyetlen alagut azonban igen unalmas és egészen veszélyes volna s így Trautweiler három izben szakítja azt félbe állomásokkal, oly helyeken, a hol a legszebb kilátások vannak. A vasut Stegmattentől Lauterbrunnen mögött mintegy három kilométernyire kezdődnek 860 méter magasságban a tenger színe felett, odáig rendes völgyi vasut szállítaná az utasokat. A további állomások volna: 1. Stellifluh 1840 méter magasságban, pompás kilátással a Trümmel-völgyre. 2. Schwarz-Mönch 2600 méter magasságban, elragadó kilátással. 3. Silberlücke 3639 méter magasságban, a Silberhorn közelében, honnan Eiger, Mönch és Jungfrau felé hatalmas kilátás nyílik. 4. A Jungfrau csúcsa mellett 4130 méter magasságban. Stegmattentől Stellifluhig a vonat 1380 méter hosszú volna 98 százalékkal emelkedéssel; innen Schwarz-Mönchig 1840 méter, emelkedés 48 százalékkal; Silberlückéig 1880 méter, emelkedés 67 százalékkal; s végre a csúcsig 1400 méter, emelkedés 33 százalékkal. Az egész vonal hossza 6500 méter, emelkedése 3260 méter. Az egyes utak tehát nem lennének igen hosszúak (a 14,800 méter hosszú Gotthard-alagut kétszer oly hosszú, mint az itt tervezett négy alagut összesen), átmérőjük is csak 2-90 méterre van

téve, úgy hogy az építésnél csak 64.000 köbméter földet és követ kell eltávolítani, a minék következtében a vasutat könnyebben és olcsóbban kiépíthetik. Mivel egyszerre négy-négy kocsik közlekedhetnek s egy kocsiba 18 ember férne el, egy óra alatt (negyedóránként indítva el egy vonat) 288 embert lehetne a csúcsra szállítani. Az alagutakban — hasonlóan a budavári siklóhoz — a kocsik járása mellett lépcsőket is készítenének a vasúti személyzet számára, továbbá minden alagut közepén egy kiterő helyet s az állomásoknál egy vendéglőgödöt. Az egész vasut Trautweiler számítása szerint alig 6 millió frankba kerülne s öt év alatt elkészülhetne.

A vasút építésénél szükséges tudományos megfigyelések szerint az alagutak készítése itt sokkal könnyebben fog történni, mint a Szent-Gothardnál s a vízforrások sem képeznek nagy akadályokat. A vállalat sikere is kétségtelen, mert habár a Jungfrau is gyakori a köd, gyakrabban észlelték, hogy itt a köd nem emelkedik fel rendesen a csúcsig, mint a Rigi vagy Pilatus hegységen s így a kilátás szépségét nem veszélyezteti.

A Jungfrau környéke pedig kétségkívül a legszebbek közé tartozik az egész földgömbön. Elégé élénk képet nyújt erről Simon S. svájci mérnöknek a Jungfrau-csoportról készített dobormű térképe, mely a múlt évi párisi világkiállításán nagy jutalmat nyert s melyet itt két oldalról tekintve mutatunk be. A relief 1: 10,000 méretben a berni Alpes-vidéknek legpompásabb csúcsait mutatja be a Wetterhorntól egész a Rhone-völgyéig. Maga a munka szakértők állítása szerint a legbámulatosabb alkotások egyike. Piccard tanár kiemeli, hogy Simon nemcsak abszolút pontossággal s e végből a svájci triangulus méréseket saját munkájával kiegészítve alapította meg a topográfiai viszonyokat, de a geológiai viszonyokra is figyelt, úgy, hogy minden csúcsról és nyeregről köztérmetintákat hozott s a rétegeket tanulmányozta s végül a részletek kellő pontossággal feltüntetését végezték magáról az éjszaki csoportról előzetesen több száz fényképet készített. Valódi műremek ez, mely évekig tartó önfeláldozó fáradsággal s gondnal készült. Az eredeti a bázei muzeum vásárolta meg, de a zürichi polytechnikum másolatot készített róla.

A Jungfrau csúcsára vezető hegyi pálya ily gondos tanulmányozások után nem tekinthető többé egyszerű ábrándnak, sőt valószínű, hogy még e században ezer és ezer természetkedvelő fogja a technika ezen újabb remek alkotását felhasználni, hogy a svájci alpepek egyik legremekbbs pontját kellő kényelemmel meglátogassa.

TÉL ÉS TAVASZ.

Rég volt, talán igaz se volt,
Bübbös álom vagy mese:
Fehér tündöklő a hold,
S jött a leány szerelme.
A kertben, a vén fák alatt
Találkoznak s andalogtak;
S hol a boldog pár áthaladt,
A fűben gyöngyszemek ragyogtak.

Szép szőkefűtű volt a lány,
Az ifjú dölöz, nagy legény;
Ez s az mosolygó, friss, vidám,
S álmokban egyik sem szegény.
A csengő alma édesen
Csendült meg, hallák néma kéjben;
Vagy — hisz nem látta földi szem —
Két ajk zenéje szólt az éjben?

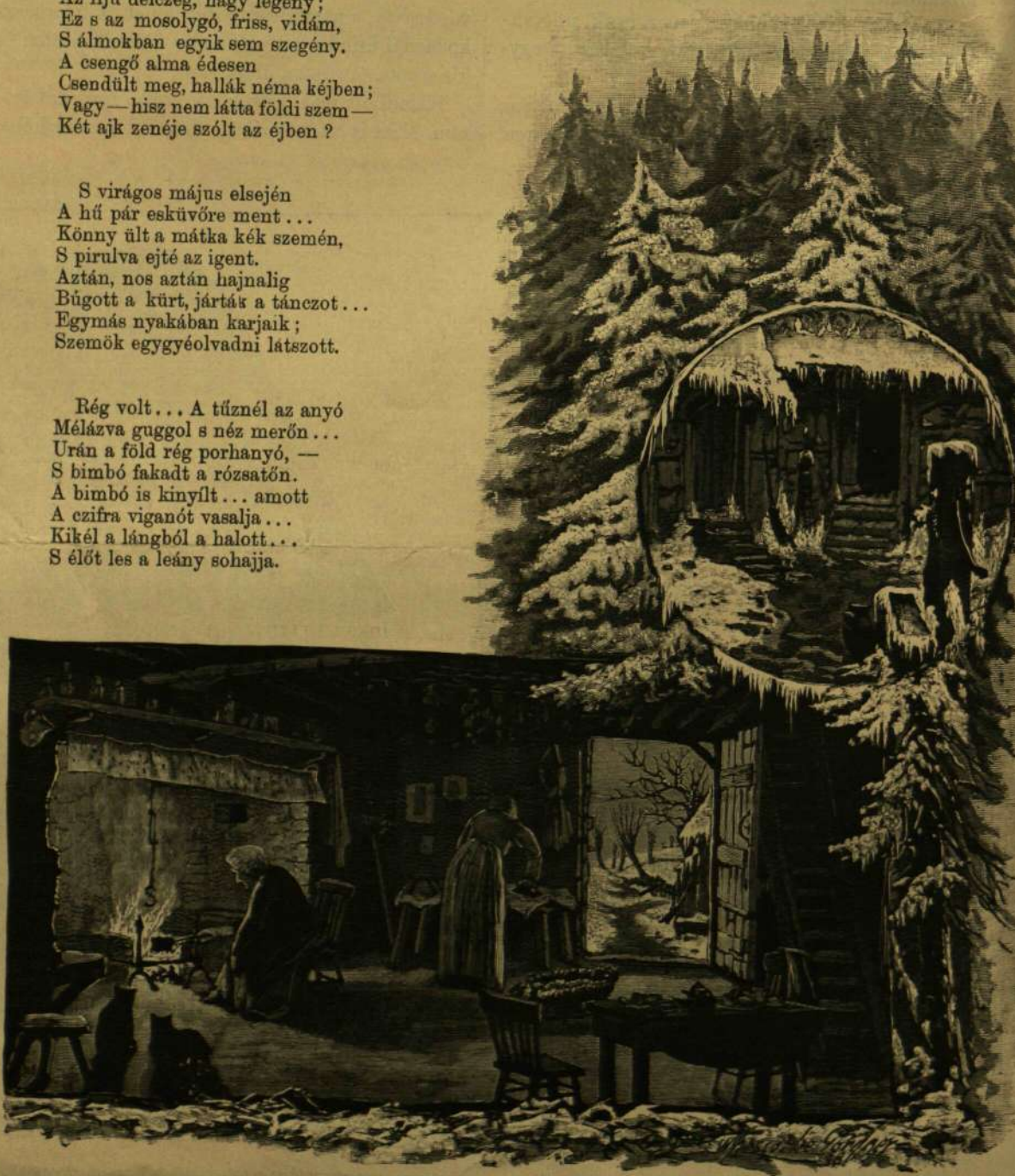
S virágos május elsején
A hí pár esküvőre ment...
Könnyű ált a mátká kék szemén,
S pirulva ejté az igent.
Aztán, nos aztán hajnalig
Bűgött a kúrt, járták a táncot...
Egymás nyakában karjaik;
Szemök egygyólvadni látszott.

Rég volt... A tűznél az anyó
Mélázva guggol s néz merőn...
Urán a föld rég porhanyó, —
S bimbó fakadt a rózsától.
A bimbó is kinyílt... amott
A czipra viganót vasalja...
Kikél a lángból a halott...
S élőt les a leány sohajja.

Oh változó tél s kikelet!
Akkor tavasz volt... itt a tél...
De néked, oh szív, nincs teled:
Virulsz, a míg szerelmed él.
Tűznél melegszik az öreg;
Fürgébb a lány nyitott ajtóban,
Mert így korábban hallja meg
A kedves lépteit a hóban...

Hőlepte fenyesek között
A kis kápolna oly setét;
De széjjeloszlik majd a köd,
Midőn az ifjú pár belép.
Tánczolhat a szelvény körül,
Farkas ivólthet, hó szakadhat;
A kettő összébúj, örül —
S szemekből rózsák fakadnak...

Rudnyánszky Gyula.

VILÁGFELFORDULÁS.

REGÉNY.

(Írta VERNE GYULA, francziából ford. HUSZÁR IMRE.)

(Folytatás.)

V.

Mindenekelőtt feltehető-e, hogy az éjszaki sark közelében kőszételepek léteznek?

Ez volt a legelső kérdés, a mely minden — némi logikával bíró — ember előtt felmerült.

Miért léteznek kőszételepek az éjszaki sark körül? kérdék némelyek.

Miért ne léteznének? válaszolák mások.

Tudjuk, hogy szénrétegek a földgömb legkülönbözőbb pontjain léteznek. Európa országaiiban nagy számmal találhatunk. Mindkét Amerika jelentékeny szénlepekkel bír, de talán az Egyesült-Államok vannak e részben legdúsabban megáldva. Egyébiránt Afrika, Ázsia és Oceania se szűkölködnek szénlepekben.

A földgömb területén az összes geológiai rétegekben mindenütt fedeznek fel kőszételeket: a legrégebbekben anthracitot, a következőkben szoros értelemben vett kőszételeket, a másodkorakban stipitet, a harmadkorakban barnaszételeket. Az ásványi tüzelőanyag nem fog elfogyni évszázadok lefolyása előtt.

Pedig a széntermelés évenként az egész világon négyszáz millió tonnára rug, s e mennyiségben Angolország százhatvan millió tonnával szerepel. Ugy látszik azonban, hogy e fogyasztás az ipari szükségletekkel arányosan fokozódik. Ha mindjárt a villamoság helyettesítésé is mint mozgató erő a gőzt, mégis ugyanannyi kőszénre volna szükség ezen erő előállítására. Az ipar gyomra csak kőszénrel táplálkozik, egyebet nem eszik. Az ipar «szénfaló» állat, a melyet folyvást kell táplálni.

Ezenkívül a kőszén nem csupán tüzelő, hanem valószínű világanyag, a melyet a tudomány a legkülönbözőbb célokra és a legkülönbözőbb alakokban használ fel. A terményekkel, a melyeket belőle vegytani uton nyernek, lehet festeni, cukrozni, fűszerezni, pároltatni, tisztítani, fűteni, világítani és gyémántot készíteni. Ép oly hasznos, mint a vas, sőt ennél is hasznosabb.

Szerencsére ezen utóbbi érez kimerülésétől nem kell félni, hiszen ez a földgömb valódi főalkatrésze.

Valóban a Föld kisebb-nagyobb mértékben tüzfolyó vastömegnek tekintendő, a melyet szilárdabb rétegek borítanak. A többi érczek, valamint a víz és a kő is, csak nagyon korlátolt mennyiségekben szerepelnek földgömbünk szerkezetében.

De míg egyfelől a vasfogyasztás örök időkre biztosítva van, a szén tekintetében másképp áll a dolog. Az óvatosságnak tehát, a kik a jövőre gondolnak, és pedig századok szerint számítható jövőre, keresniük kell a szénlepeket mindenütt, a hol azokat az előrelátó természet a geológiai korszakokban elhelyezte.

Nagyon helyes! — mondák az új társulat ellenfelei.

És az Egyesült-Államokban ép úgy, mint mindenütt, vannak emberek, a kik gyűlölségből vagy irigységből szeretnek rágalmaizni, nem is említve azokat, a kik ellenmondanak, csupamérő ellentmondási viszketégből.

Nagyon helyes! — mondák ezen utóbbiak. De miért léteznék kőszén az éjszaki sarkon?

Miért? — felelék Barbicane elnök párthívei, — azért, mert Blandet elmélete szerint, a geológiai alakulások korszakában a nap tömege oly nagy volt, hogy az egyenlítő és a földcsarkok hőmérsékletkülönbségét észre se lehetett venni. Mikor folyógnak még a hőség és nedvesség folytonos behatásának volt alávetve, tehát rengeteg hosszú idővel az emberi nem keletkezése előtt, óriási erdőségek borították a földgömb éjszaki régióit.

És a társulat érdekeinek szolgálatában álló hírlapok, folyóiratok és szemlék ezt az állítást variálták száz száz cikkben, hol tréfás, hol tudományos alakban. Ama erdőségek a ropant megrázkódások következtében, mielőtt végleges alakját felöltötte volna, szükségképpen kőszénlepekké változtak át, az időjárás, a vizek és a belső hőség befolyása következtében. Semmi se volt ennél fogva valószínűbb, sőt bizonyosabb

ama feltevésnél, a mely szerint a földcsark körüli terület bővelkedik kőszénlepekben, csak a bányászoknak kell hozzájuk férközniük.

Sőt léteztek ezenfelül tények — tagadhatatlan tények. Ama pozitív elmék, a melyek nem akarnak csupán valószínűségekre támaszkodni, nem vonhatták kétségbe e tényeket, a melyek más-ként olyan természetiek voltak, hogy jogosultnak tűntethették fel a különböző minőségű kőszén keresését a földcsark körüli területek felszínén.

Donellan őrnagy és titkára épen erről a tárgyról beszélgettek néhány nappal később a Két jó barátok címzett étterem legfelsőbb szögletei egyikeben.

Vajon csakugyan igaza volna-e ennek a Barbicanének, a kit Berry akasztson fel mielőbb, — mondá Toodrink Dean.

Valószínűleg, — viszonzá Donellan őrnagy, — sőt hozzáteszem, hogy minden bizonynyal.

De hiszen ez esetben a földcsark körüli területek értékesítése által óriási vagyonra lehetne szert tenni!

Kétségkívül, — mondá az őrnagy. — Habár Éjszak-Amerika már nagy telepekkel bír e tüzelő ásványból, és még mindig gyakran fedeznek fel újakat, még se lehet kételkedni a fellett, hogy még nagyon sok ilyen telep maradt felfedezetlenül, Toodrink ur. A földcsark körül létező területek összefüggésben látszanak állni az amerikai szárazfölddel, mert úgy alakzat, mint általános külszín tekintetében hasonlítanak hozzá. Főleg Grönland az új világ folytatása, és kétségtelen, hogy összefügg Amerikával.

Mint a lőfe, a melyhez csakugyan hasonlít, összefügg a ló testével, — jegyzé meg Donellan őrnagy titkára.

Hozzáteszem, — mondá az őrnagy, — hogy Nordenskjöld tanár, midőn a grönlandi területeken kutatásokat tett, vékony barna szénrétegeket talált; jelentékeny mennyiségű vízőnőlelti növénykövületekkel. — Egyedül a diskói kerületben a dán származású Stoenstrup hetvenegy telepet talált, növényi lenyomatokkal, a melyek elvitáztatlan nyomait képezik a hajdan a földcsark körül létezett hatalmas növényzetnek.

De még messzebb, még felebb? — kérde Toodrink Dean.

Még feljebb és még messzebb az éjszaki sark felé, — viszonzá az őrnagy, — a kőszén létezése tényleg bebizonyult és ugylátszik, hogy az embernek csak le kell érte hajolnia. Ha tehát a kőszén annyira el van terjedve e vidékek felszínén, nem lehet-e csaknem teljes bizonyossággal azt következtetni, hogy rétegei alányulnak a földkéreg legmélyéig?

Donellan őrnagynak igaza volt. Épen az a körülmény, hogy a földcsark körüli területek geológiai alakulásait alaposan ismerte, tette őt e tekintetben valamennyi közül a legingerleke-nyebb angol. És talán még sokáig beszélt volna e tárgyról, ha észre nem veszi, hogy a koresma törzsvendégei igyekeznek a szavait meghallani. Ennél fogva ép úgy ő, mint Toodrink Dean, celszerűen tartották magukat nagyon tartózkodóan viselni, miután a nevezett Toodrink Dean a következő legutolsó megjegyzését kockáztatta volna:

Nem lepte meg őnt egy dolog, Donellan őrnagy?

Miféle dolog?

Az, hogy ebben az üzletben, a melyben az ember inkább mérnökök vagy legalább is hajósok szereplését várhatja volna, miután a földcsarkról és szénlepekről van szó, — minden várakozás ellenére tüzekek az intőzők!

Helyes a megjegyzés, — viszonzá az őrnagy. — Ez nagyon meglepő körülmény.

A hírlapok pedig minden reggel visszatértek a szénlepek kérdésére.

«Szénlepek? Miféle szénlepek?» — kérde dühös cikkeken a «Pall Mall Gazette», az angol kereskedelmi körök által inspirálva, a melyek kézzel-lábbal küzdöttek a North Polar Practical Association érvei ellen.

Miféle szénlepek? — viszonzák a charlestoni «Daily-News» szerkesztői, a kik Barbicane elnök elszánt párthívei voltak. — «Nos hát, mindenekelőtt azok, a melyeket Nares kapitány 1875—76-ban konstalt, a nyolcvankettedik szélességi fok határán egyidejűleg oly rétegekkel, a melyek egy nyárfákban, fűzfákban, bükkfákban, diófákban és tillelevelükben gazdag miocén növényzetre vallanak.»

«És vajon 1881—84-ban, — jegyzé meg a

«New-York Witness» tudományos tárczaírója, — Greely expedíciója alatt a Lady-Franklin-öbölben nem fedeztetett-e fel egy kőszénréteg a Watercourse-öblöske partjain, a Conger-erőd közelében? És vajon Pavy orvos nem állíthatta-e joggal, hogy e vidékek nem szűkölködnek szénlepekben, hála az előrelátó természetnek, a mely e telepeket valószínűleg arra rendelte, hogy egykor megküzdjenek e kietlen régiók alacsony hőmérsékletével?»

Világos, hogy miután a merész amerikai utazók tekintélyének paizsa alatt ily döntő tények idéztettek, Barbicane elnök ellenfelei nem tudtak mit felelni. A «miért léteznének ott szénlepek» elv párthívei el is kezdtek bevonnai a lobogókat a «miért ne léteznének?» elv párthívei előtt. Ugy van! A földcsark körül léteznék és pedig valószínűleg nagyon jelentékeny szénlepek. A földcsark körüli talaj óriási tömegeket rejt e becses tüzelőanyagból, a mely el van rejtve e hajdan dús növényzeti régiók mélyében.

De habár le voltak is szorítva a vita teréről a kőszénlepek kérdése tekintetében, miután e telepek létezése iránt a földcsark vidéken nem foroghatott fenn többé kétség, az amerikai társulat ellenfelei azzal kárpótolták magukat, hogy a dologt más szempontból vitatták.

Am legyen, — mondá egy napon Donellan őrnagy egy szóbeli vitában, a melyet magában a Gun-klub helyiségeiben idézett fel és a melynek folyamában Barbicane elnököt személyesen interpellálta. — Am legyen! Megengedem, sőt magam is azt állítom, hogy csakugyan léteznék az ön társulata által megvásárolt területen kőszénlepek. De csak tessék odamenni és azokat kiaknázni.

Epen azt fogjuk tenni, — felelé nyugodtan Barbicane Impey.

Csak tessék tulmenni a nyolczvanegyedik szélességi fokot, a melyet még egyetlen egy utazó se lépett át!

Mi át fogjuk lépni!

Tessék elmenni magáig az éjszaki sarkig!

El fogunk menni!

A legmakacsabbak is ingadozni kezdtek, hallván, hogy a Gun-klub elnöke ily hidegvérűen és önzértesen válaszol és tapasztalván, hogy ily fenhangon és szabatosan fentartja állítását. Oly ember jelenlétét érezték maguk előtt, a ki semmit se veszített hajdani tulajdonságaiból, ép oly nyugodt, hideg, komoly és éleslátó volt, mint azelőtt; pontos, mint egy chronométer, kalandkedvelő, a mellett azonban, hogy legvakmerőbb vállalatáiban is gyakorlati eszméket érvényesített...

Mindazok, a kik Donellan őrnagyot ismerték, megítélhetik, vajon kedve lett volna-e ezen érdekes, de heves vérdi gentlemannek, az ellenfelet megfojtani. De hát Barbicane elnök erős természetű, és hogy Napoleon egy hasonlatával éljünk, testileg és lelkileg «mélyen járó» ember, következésképp tehát képes is volt, széllal és hullámmal dacolni.

Ellenségei, vetélytársai, irigyei erről az oldaláról nagyon is jól ismerték.

Mindazonáltal, minthogy a tréfakédelmüket nem lehet eltüntetni a rossz tréfáktól, az ingerültség ezen utóbbiak alakjában nyilatkozott az új társulat ellen. A legképtelenebb terveket tulajdonították a Gun-klub elnökének. A torzképrajzok is beleavatkoztak a dologba, főképp Európában, de különösen az Egyesült-kiályságban, a mely nem tudta megemészteni vereséget ama csatában, a hol a dollárok legyőzték a font sterlingeket.

Ah! ez a yankee azt állította, hogy el fog menni az éjszaki sarkig! Ah! ő ott fogja megvetni a lábát, a hova még eddig emberi láb nem lépett? Ah! ő ki fogja tűzni az Egyesült-Államok lobogóját a földgömb azon egyetlen pontjára, a mely örökké mozdulatlanul marad, míg az összes többieket magával ragadja a föld mindennapi keringése!

No, itt ugyan tág terük nyílt a torzképrajzolóknak. Európa és nemkülönben a szabad Amerika nagyobb városaiban a könyv- és műkereskedők kirakatai és a kioszkok tele voltak torzképekkel és rajzokkal, a melyek Barbicane elnököt ábrázolták, a mint a legbolondabb módjait keresi az éjszaki sarkra való eljutásnak.

Az egyiken a merész amerikai, a Gun-klub összes tagjai segélyével, ásóval a kezében tengeralatti alagutat ásott a jégörmeken keresztül a legelső jégterlaszoktól fogva a kilenczvenedik fokig, úgy, hogy épen a földtengely csúcsán kerüljön ismét a szabad ég alá.

A MAGYAR KORONA HAZAHOZATALA BÉCSBŐL BUDÁRA 1790 FEBRUAR 21-ÉN. — Egykoru rézmetszetei képf.

munk. Illusztrációul szolgálhat a következő adat. Egykori iskolatársam atyjának, kinek vendége voltam, van egy 240 főből álló gum-ja (lovasesapatja). A kegyelmes úr többször rendeztetett szórakozásunkra futóversenyt. Egy ízben proponálta, hogy fussak ő vele versenyt. Elsőnek érkeztem célhoz, de észrevettem többször, hogy telivér paripáját megakadályozta, hogy az enyém elé vágtsanak. Meg is mondtam neki, mire ő azt a finom bököt mondta: »Az én törzsemen soha sem volt olyan paripa, mely gyorsabban tudott volna futni a vendégeménél.«

A FORTH-HID FELAVATÁSA.

gy nagy illetlenség. Ezért az aral-
lésekből is, melyeket tisztán szí-
vessébből intéz valakihez, finom csi-
szalmat akar mintegy nyújtani a
szíve mondja el erre vonatkozólag.
Faggatni valakit indiszkrét-
tíz olyan gorbomaságnak tekin-
tendő, mint akit a költők a kö-
nyv rítákn követ el még a kö-
nyv rítákkal szemben is. Illetlen-
ség korát kérdeni, vagy direkt ne-
velés felől tudakozódni; utóbbi eset-
ben kell elni, ilyenformán például
mincsem senkinek sem baja?

A kíváncsiság még olyan kértől is vélyes érdekességekkel él; a nők és férfiak között, hogy az egyik nem szeretne-e a másikhoz hasonlóan élni, mint a jónak és rosszknak, akiket a kérdésekkel, válaszokkal megismerjük, miként lehetett, milyen volt az életük, mit csináltak, hol voltak, milyen körülmények között éltek, milyen emberekkel találkoztak, milyen gondokba keverődtek, milyen boldogságokat éltek át, milyen csalódásokat szenvedtek, milyen reményekkel tekintettek a jövőre.

úrtól az utolsó addig ápolja, és a pekek az öregeknek kivételével a férfiak előtt garga- kifogástalan tiszba- vágy sátorba felit vagy eszmát nagyni. Ez a szom- mert nemcsak aiban is szönyegek eteket bepiszkolnak, mert az arabok szönyegre heve- csak úgy vannak hölgyek henna eteket és palirozák, mint az elefánt- zésben, az arabok kedves, hanem Ép ezért találunk gyönyörű tapin- milyent Európá- an élő ember szo- midőn ellavogol- rbe be akar tekin- és az arabok

től megáll, isten
lakója eleje jö
rást, hosszan kér
hogy léte és bajai
elmulta után fog
vagy sátorba. Ez
rendésdésből nem
meglátogat; a fe-
svetségesnek tűnő

Akár a partvidék gazdag városi lakosságával, akár a termékeny Tell birtokosaival, vagy a Szahara nomádjaival érintkezzünk, az araboknál mindig ugyanazt az etikettet találjuk, a hogy ez részletesen elő van írva a Koránban, az ő bibliájukban, mely nem csupán a vallási dog-

* Egy világlátott hazánkfia, Alvinczy Sándor, érdekes utirajzokat és tanulmányokat tett közzé, melyeknek megvan az a nagy becsök, hogy közvetlen tapasztalatokon és észleleteken alapsulnak. Könyvének czíme *(A Szaharában. Utirajzok és tanulmányok.)* (35 képpel. Kiadta a Franklin-Társulat. Ára 1 ft 60 kr.) Mint szerző előszavában írja, másfél évtizeden át élte a hazán kívül, megfordult több világreszen, érintkezett különböző nemzetek kiválóbb embereivel, tanulmányozta a népek életét s megfigyelte jó és rossz oldalait. Három ízben lakott Afrikában s különös előszeretettel tanulmányozta az arab művelődést, melynek jelentőségét s a mai civilizációra kifejtődésre gyakorolt nagy hatását még ma sem ismeri s nem méltányolja eléggé a világ, így szintén az arab nép jellemét és szokásait. Könyvéből egy pár érdekes fejezetet ismertetünk.

Az előzékenység az érint-
szerint, nemcsak az emberek
isten előtt is érdemes dolo-
mi a közönséges arabnál is o-
tatot a vele való érintkezésbe-
ban csak a jobb társaságok-
kott tanusítani. Még a főúr is
jobbágya kunyhója előtt, me-
teni, harmincz lépésre a házi-
vendége» kiáltására a kun-
zeremóniával köszöntik egy-
dezősködnék egymás egész-
felől és csak mintegy tíz perc-
a főúr belépni a kunyhóba-
azért van, mert az érkező
akarja meglepni azokat, kiket
lületes európai előtt talán

től megáll, isten
lakója eleje jö
rást, hosszan kér
hogy léte és bajai
elmulta után fog
vagy sátorba. Ez
rendésdésből nem
meglátogat; a fe-
svetségesnek tűnő

estet lelki degradációnak tekintik — a mi ritkaság a telivérű arab csak azért is szégyenletesnek tartja szépség és nemes eleganciát nagyon ki van fejlődve. Ettől tisztán illik; minden étel után öket és gargarizálják szájukat. A tekintetbeni hanyagság undorító, még akkor is, ha nincsenek idegek a férfi és nőtáji külön étkezés bőlesen gondolkodott Mahomed illemszabályokkal vélte fejleszteni mermet a nemek közt, erről meg a tekintetbe vesszük a jó araboknál és a rosszabbakat a forráslakó keresztényeknél vagy nemzetizmulm népeknél. Ez utóbbiak csak a vallási dogmákat fogadják törvénykezési rendelkezéseik mennyiben nem ellenkeznek az illetant pedig többnyire így nevezt arab nő fülig pirulna, ha akárk anyjának jelenlétében meg nem fogva állítani merem, hogy tisztaságában az arabok közt ke-

nos képet bemutatjuk, elegendő néhány emlékeztető megjegyzésre szorítkoznunk. A Forth-öböl messze bonyulva Skótszág belsejébe, jelentékeny kerülő utakat tett szükségessé a Londonból és Edinburgból az éjszakai nagy városok (Perth, Dundee, Aberdeen) felé vezető vasutaknál s ezt az utat a most kiépült óriási hid 50–150 kilométernyivel rövidíti meg. Ismeretes, hogy a Forth-öbölhöz hasonló Tay-öbölön épített óriási hidat 1879 december havában egy nagy vihar ketté szakította s így ennek az új hidnak szerkesztésénél különös figyelmet fordítottak annak ellenálló képességére. S az a mesének látszó eredmény, a mit e tekintetben elérték, képezi a Forth-hid világhírének alapját a szakértők szemében. A legkitünőbb mérnökök építésként bámulattal beszélnek erről, *Fowler* János és *Baker* B. mérnökök neve világhírűvé lett s a szakértők tömegesen zarándokolnak ennek az építési csodának megzemlélésére. Gondos megfigyelések szerint évek hosszú sora óta a legnagyobb vihar ereje egy lábra 37 font nyomásnak felelt meg, a hid szerkezete ellenben 56 fontnyinak is ellenáll, azaz egészében véve 8000 tonnánynak. A megerhelés képesség kísérletétől mult február hó 18-án egyszerre 47 vagon bocsátották a hidra, melyek együtt a rájuk rakott vasterhekkel 1800 tonnát nyomtak s az óriási súlynak alig volt észrevehető nyoma. Az óriási szerkezetben 51,000 tonna aczélt használtak fel s minden egyes darabot alkalmazás előtt gondosan megvizsgáltak. Az építésnél átlag 4000 munkás foglalkozott, kiknek a csipősebb sokszor nagy kellemetlenségeket okoztak.

Korunk gyors haladása mellett nem lehet-

len, hogy már a legközelebbi időkben sokkal tekintélyesebb hidak épülnek, mint a minő a Forth-hid. New-York mellett tervelnek egy ilyet s egy másikat, mely a calaisi csatornát át Franciaországot Angliával összekötné. De az kétségtelen, hogy jelenleg a földgömbön levő összes hidak között a Forth-hid a legnevezetesebb s hogy sok idő mulik el, míg e bámulatos épület hirmébe hátterbe szorul.

A hid megnyitása a valesi herczeg jelenlétében ment végbe, a ki György fiával és az edinburghi herczeggel együtt jelent meg. Jelen volt Eiffel francia mérnök is és számos kiváló szakember.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Gyulai Pál emlékezéseim cizmen jelent meg egy füzet a Franklin-társulat kiadásában a *„Teles írók iskolai tára”* című vállalatban. Irodalmunk multja, törekvései és jelesei táruinak ezekben az olvasó elé, avatott tollból, mely nemcsak teljesen ismeri, a miről ír, nemcsak önálló ítéletet mond, hanem előadás és stíl tekintetében is követendő példának válhat. Az emlékezéseket Gyulai részint az akadémiában, részint a Kisfaludy-társaságban tartotta Kazinczy Ferencz, Pákh Albert, báró Eötvös József, Toldy Ferencz, Kriza János, Szilagyi Ede, br. Kemény Zsigmond, Csengery Antal, és Arany János fölött. Ára 70 kr.

—y— *„A hun-magyar írás és annak fennmaradt emlékei”* czimrel terjedelmes értekezés jelent meg, melyet *Fischer Károly Antal* írt.

Még eleven emlékünknél van az a tanulmány, melyet érdemes történetírónk, *Szabó Károly*, 1864-ben azon alkalomból tett közzé a „Budapesti Szemle”-ben, hogy *Orbán Balázs* az enklai unitárius templomban ma is meglevő „hun-szittya” jegyeiből álló mennezet fölírását („Csak egy az Isten”) fölfedezte. Szabó Károly tanulmánya e fölírásról kívül még csak a csik-szentmiklósi fölírásról, meg a Telegdy-féle ABC-t is mutathatta be hasonmásokban; de annál körülményesebben fölmutatta az ezen írásra vonatkozó följegyzéseket Kézaiától kezdve (XIII-ik század) egészen saját koráig menőleg, s abban a végső következtetésben állapodott meg, hogy ez írásrendszernek történeti hiteltelenségük kell lenni. E tanulmány hatása alatt azóta is többen foglalkoznak az írás ügyével részint mint gyűjtők (Király Pál), részint mint értekezők (különösen Moldován Gergely és Réthy László mint az írás hiteles voltának tagadói). Közelebb a cizimbi munka buzgó szerzője egész könyvet állított össze a most már nagy száma szaporodott emlékekből. Művének történeti része egészen vége a Szabó Károly tanulmányának alapján áll, kibővítvé azt visszamenőleg egészen az V. századig (Priscus Rhetor, Menander Protector, stb.), s bizonyításul beleillesztve 84 különféle hasonmást, melyeket két csoportba soroz, u. m. *hiteles emlékek és koholmányok* csoportjába. Mint e csoportosításból látható, a szerző a végeredményre nézve is egyetért Szabó Károlyal. Meg van győződve, hogy az általa „hun-magyar”-nak nevezett írás valóban hiteles és írása nemzetünknek. Adatai, illetőleg bizonyítékai közt érdekes az, hogy az „Attila kincsen” föld fölírásokat, melyeket úgy hazai, mint külföldi régészek a legkülönbözőbb (gót, görög, román) jegyeknek próbáltak fölismerni, Fischer hun-magyar jegyeknek tartja, de megbízhatóság leolvasni nem tudja. A nagy szorgalommal és lelkesedéssel készített munkáról nem mondható, hogy a szóban levő titkokat írás ügyét meggyőzőleg fölferítene, vagy éppen eldöntene; de mindenre figyelemre méltó irodalmi jelenség, melyvel már csak azért is érdemes mennél több ahhoz értő olvasónak foglalkoznia, hogy végre valahára oly alapos megfigyelt jöjjön létre, mely vagy a hitelességet, vagy az ellenkezőt határozottan kiderítse. Ha hiteles az írás: hadd léphessünk biztos birtokba egy nagy nemzeti kincsnek; ha pedig koholmány a dolog: hadd foszadjék semmivé az álom, akármilyen szép álom. A megszerzésre érdemes munka ára 3 ft. Kapható a szerzőnél: Budapest, I. ker., vár Uri-utca, 12. sz. I. em.

* *A mult. Drámai költemény.* Irta Ivánni Jenő. Kolozsvárt, 1890. A kis füzet, úgy látszik, fiatal kezdő munkája, s a kezdőkkel szemben bajos a kritikának megtalálni azt a helyes közepet, mely az igazság és méltányosság határmegnyíjén vezet. *A mult*, ha meséjének valószínűségét s alakjai léteitani igazságát tekintjük, nem igen állja ki a kritikát. Pál és Nell viszonya a multban, egészen indokolatlan, de még indokolatlanabb Nell vártalan látogatása Pálnál s a kölcsönös kimagyarázások is nagyon gyenge alapon állnak. A képtelen helyzetek természetesen a képtelen jellemekből folynak, melyek — hogy Katona József szavaival éljünk — tele vannak a szerző ifjú véreinek gözével. E hiányok dacára készségesen elismerjük a mű jó tulajdonságait, a lendületes dik-

ciót s a benne látkető költői hevet, mely várakozást kelt a költő további működése iránt.

A Magyar Nyelvtörténeti Szótár második kötetének 2-ik füzeté is elhagyta a sajtót Szarvas Gábor és Simonyi Zsigmond szerkesztésében, folytatva nyelvünk sok szavának történetét, régies használatát írott emlékeinkben, s folygójegyző a használatból kiment szavakat. Az új füzet tartalma a „kékes” szótól a „kiváncsik” szóig terjed. Kiadja Hornyánszky Viktor akadémiái könyvkereskedő; egy füzet ára 1 forint.

Döntvénytár, a k. Kuria, a budapesti k. ítélő tábla és a pénzügyi közigazgatási bíróság elvi jelentőségű határozatai; kiadja a „Jogtudományi Közlöny” szerkesztősége. Új folyam, XXIV. kötet. Megjelent a Franklin-társulatnál, s ára 2 ft.

A bélyeg és illetékek átnézetét tábláját állította össze irodai használatra Gálffy Ferencz, pénzügyi fogalmazó, a pozsonyi pénzügyigazgatóságnál. Falra függesztve, könnyen áttekinthető. Gyakorlati hasznát mutatja, hogy most második kiadást ért meg. A Franklin-társulatnál jelent meg s ára 1 ft.

Életem és emlékeim czimrel Koós Ferencz tanfelügyelő emlékirataiból megjelent az első kötet, mely 1828-tól 1855-ig terjed. Változatos életpályára tekint vissza a tanuló éveiből, ifjúságából, a szabadságharcz erdélyi eseményeiből s az elnyomatás éveiből sok érdekes dolgot beszél el. Különösen az erdélyi s később a romániai magyarság életéhez szolgáltat adatokat a szerző, kinek, mint bukaresti ref. lelkésznek, majd mint tanfelügyelőnek bő alkalmá volt tapasztalatokat szerezn. A könyv Brassóban jelent meg s ára 1 ft 50 kr. A második kötet közelebb lát napvilágot.

Nevezetesebb bűnesetek. Kossuthy Géza budapesti törvényszéki bíró folytatja a nevezetesebb bűnesetek közlését a budapesti törvényszék levéltárából. Az első kötet Erny meggyilkolásának szenzációs pörét közölte, a második kötetben pedig Mihály szerb fejedelem meggyilkolásának pórsz. A gyilkosság 1868-ban Belgrádban történt, de a pór a magyar fővárosban folyt le, mert a vádolt hg. Karagorgyevics, Szatankovits és Trifkovits Magyarországon fogtakak el. A szerkesztő a pórhöz bevezetésül Szerbia rövid történetét adja. Előfizethető rá egy forinttal a Lampel-féle könyvkereskedésben.

Szegedi szakácskönyv, írta Rézi néni. Már ötödik kiadásban hagyta el a sajtót, a mi bizonyítéka elterjedésének. Elején konyha naptár van, mely háziasszonyainknak az év 365 napjának mindegyikén megfűti a kérdést, hogy „mit főzzünk ma?”, a végén pedig közli ama szegedi urhölgyek névjegyzékét, a kiknek lakodalmán Rézi néni gondoskodott konyhárol, asztalról. A királynak Szegeden időzésénél az udvari konyhában is közreműködött. A könyv ára csinos kőtésben 2 ft. Kapható Benkő Gyula kiadónál Budapesten.

A csiperke-gomba tenyésztésének gyakorlati módszere című füzetet adott ki *Petriny Sándor* gombatenyésztő. Részletesen leírja, s rajzokkal is illusztrálja a csiperke-gomba (champignon) termesztését, mely kivált nagy városok közelében jól jövedelmez. A füzet 1 frttel rendelhető meg a szerzőnél: Budapest, külső-sorokási ut 9644 sz. a.

Folyóiratok. Az *Ethnographia* márciusi száma is sok érdekes közleményt nyújt a népművészetek. Pápay Károly az Ural vidékén tett utjából a vogulokról és osztjakokról mondja el tapasztalatait. Dr. Czambel Samu a tót népköltési gyűjteményeket kisérti kritikával és a magyar népköltéssel is összehasonlítja. Dr. Réthy László cikke: „Trajan-Dedecabul tradíciók az oláhoknál.” Marienescu Athanázról „Baba Dokia, román népművelőalak alak” című fejezetes olvasható. Nagy Géza „a magyar” név eredetét nyomozza s egy őt úgy kifejezésben találja meg (mogyer), mely annyit jelentene: a föld embere, föld gyermeke. Hermann Antal az 1889-iki bécsi anthropologiai kongresszusról tesz jelentést. — *A Petőfi-múzeum* című kolozsvári folyóirat márciusi füzetében Ferenczi Zoltán, Csernátósi Gyula, Zoványi Jenő és többen közölnek Petőfi költszészetei vonatkozó adalékokat, bemutatván újabbán fölaltalt költeményeit is. — Az *Armenia* magyar-örmény havi szemle új füzetében Szongott Kristóf a közelebb elhunyt Hollósi Kornéliáról emlékezik meg, s azt írja a nagy művésznőről, hogy örmény származása volt. Szamosújvári jómódú örménycsaládból született; atyja Korbuly Bogdán, anyja Csásusz Anna volt. Szülei Szamosújvárról Temesmegyébe, Gerentyesre költöztek, hol birtokot vettek; itt született Kornéla. Atyja magyar nemességet nyervén, Korbuly nevét Hollósyra változtatta.

Leopárdi magyarul. Az olasz költészet egyik legelső költőjének, Giacomo Leopardinak költeményeiből Radó Antal egy kötetetvalót fordított le, melyet a Kisfaludy-társaság fogadott el kiadásra. A munka forgalomba hozásáról a Lampel-féle könyvkereskedés gondoskodik, s előfizetési fölívásokat bocsátott ki. Az olasz nép irodalmából, költészetéből magyar nyelvre még csak kevés van lefordítva; Dantét, Petrarát is csak az utóbbi időkben kaptuk meg költői fordításban. Radó pedig egy anthológiát adott közre régibb és újabb olasz versekből. Leopárdi magyarítása jó szolgálat a magyar költészeti irodalomnak, mert a világfájdalom a nevezetes költőjét,

ki egy sorban áll Byronnal, minden mivelt nemzet átültette már irodalmába. A könyv elején közli Radó a költő életrajzát és fejtegeti költszészeteinek jelentőségét. A husvétünnepre jelenik meg s előfizetési ára 1 ft 60 kr., diszkótesben 2 ft 40 kr. Hollandi papíra nyomott példány, a megrendelő nevével ellátva: 10 ft.

Pályázat ódára. A Petőfi-társaság ötszáz frank pályadíjat tűz ki az *aradi vértanúkat dicsőítő alkalmi költeményre.* A díj csak abszolút becslő munkának adatik ki, s a jutalmazott költemény felett való rendelkezés joga a Petőfi-társaságot illeti. A pályaművek tisztán leírva s a szerző nevét rejtő jelleggel levéllel ellátva, ez év június havának első napjáig a társaság titkári hivatalába (Budapest, IV., bástya-utca 11.) küldendők.

Dr. Felméri Lajos neveléstudományi műve f. hó utolsó felében kerül ki sajtó alól. Terjedelme sokkal nagyobb, mint tervezve volt, s a miatt bolti ára 6 ft lesz. Szerző felkéri az intézeti igazgatókat és mindazokat, kiknél még a neveléstudomány alálírásai ívek vannak, hogy azokat f. hó 15-ig hozzá Kolozsvárra beküldeni sziveskedjenek.

Nemzeti színház. Az újabb spanyol drámairodalom nevezetes alkotását mutatták be a nemzeti színházban febr. 28-ikán. *„A nagy Galeotto”* ez, melyet a modern drámairodalom egyik legfeltűnőbb és modernebb termékeinek tartanak, mely a német színpadokon Lindan Pál átdolgozásában és átforgatásában aratot nem közönséges sikert. Szerzője *Echegaray José* (olvassd: Écséshuraj), ki 1874 óta foglalkozik a drámaírással, s több mint husz darabját játszik a spanyol színpadokon. Gazdag eszmék, lírai szépségek, drámai erő jellemzi műveit, s bizonyos zordsóság, a mit a nagy spanyol festők is szerettek. *„A nagy Galeotto”* czim nem vonatkozik a darab egyik személyére sem. Ez a „világ nyelvét” jelenti. Galeotto az Artus-mondában szerepel, hol bűnös közbejáró. Dante is ugy emlékezik meg róla, mint a ki alkalmalomsszerző minden bűnös szerelmi viszonyban. A „nagy Galeotto”, vagyis a világ nyelve, a darabban két ártatlant dőlöz, egy fiatal embert és egy fiatal nőt, kik csakugyan a bűn ösvényére jutnak. Drámai szenvedélyek lüktetnek a darabban, s igazi hev szólal meg. Az erkölcsi tartalom mély. A pathos, a szónoklat, a bölcselkedés azonban gyakran rá nehezedik a drámai technika szabad és gyors mozgására. A cselekmény nagy erővel indul meg, de a vége felé már bágadt. Ernesto atyja halála után szegényül maradt, és Don Julian, egy gazdag kereskedő vette magához, kivel atyja sok jót tett, s Julián meg akarja halálai o jótetteket az írta fölnevelésével. A koros Juliannak fiatal felesége van, s Ernesto is fiatal. A „nagy Galeotto” ezen akad fenn, s a világ nyelve beszélni kezd Ernesto és Teodóra (a Julian neje) szerelméről. Pedig ártatlanok — így állítja az író. Voltaképpen azonban Ernesto és Teodóra csakugyan vonzódnak egymáshoz, de titkolják érzelmüket. A világ nyelve, — melynek jelentkezősét, növekedését erejét a darab mesterileg festi, — végre megrendíti Don Julian bizalmát. Ernesto is sértő célzást hals párbajra hívja Teodóra gyálázóját. Don Julian megtudja ezt, s ő mint férj akarja megtorolni neje megsértett becsületét. Gyanuja Ernesto iránt már eloszlott. A párbajban Julian halálos sebet kap, smikor haza hozzák és Ernesto lakására viszik, ott találja feleségét. Teodóra azért volt ott, mert hallotta, hogy Ernesto párbajra készül, kereste tehát, hogy lebeszélje. A haldokló férjben föllángol a gyanu, eltaszítja feleségét, és arozul úti Ernestot, aztán meghal. Ernesto és Teodóra így meggyalázva, oda van dova a világnak, bele kergelve a bűnbe, átadva szenvedélyöknek. Senkijök sincs, önmagokra vannak utalva, de végre is egyesülhetnek. Így elmondva a mesét, nem tűnik ki annak hatékony kidolgozása, nagy hullámsága, jelentékeny költői szépsége. A közönségre is szembetűnő hatást tett a darab. Nagy Imre (Julian) és Mihályi (Ernesto) drámai játéknak hatását csorbította, hogy Teodóra szerepe kezdő kézbe jutott. Normándi Róza k. a tett ebben kísérletet, ki eddig német színpadokon játszott, a mi kiéjtésén is megtehető. Csak most szerződtették a nemzeti színházhoz, s első fölfepte nem szerzett neki tapsokat. Lendvayné, Gyenes és Benedek játszótták a darab többi szerepét.

A népszínházban március elsőjén ismét új népszínművet adtak *„A Kádár-lányok”* czimén, melyet az utolsó népszínmű pályázaton dicsérettel említették föl a bírálók. Szerzője: *Soproni Éder Pál*, azóta átdolgozta, a nélkül, hogy fogyzatkozásaiból kivételtetni bírta volna. A mese zavaros, sokszor indokolatlan marad. Meglátszik rajta több népszínmű hatása. Az író azonban tehetséges ember, ki melegen és szép nyelven ír, s a népies észjárását ott is tudja követni, a hol drámai pathoszt kell kifejezni. A színmű tartságosa, a felvonások bejáró jelenetek hatása elég súlylál estek a mérlegbe és a közönség érdeklődését fentartották, úgy hogy az új darabot eddig már többször ismételték, mindig telt házában.

Kádár Antal halasdi paraszt gazdának két leánya van: Magda és Veronika; az egyik drámai alak, a másik naiv. Magda mély bánattal tér vissza Pestről a szolgálatból, épen akkor, mikor hugát nőül akarják adni egy ügyvéd fiához, Szalkai Elekhez, a ki pedig a Magda csabítgása s gyermekének apja. Veron pedig Fűzi Miskát szereti. Epen mikor esküvőre készülnek, akkor pattan ki a nagy titok, a mit Magda eddig rejtetgetett. A második felvonásban Elek már elnyeri büntetését. Epen egy hiden találkozik Magdával, a ki kis gyermekével bujdosásnak indul. Elek el akarja ragadni tőle a gyermeket, de az anya védi. A dulakodás közben lerokad a hid, Elek a gyerekkel a vízbe esik. A gyereket kimentik, de Elek a vízbe ful. Ugy tűnik azonban föl, mintha Fűzi Miska okozta volna Elek halálát. Egy gézuguz ember, Czápá Dani csinálja e bonyodalmat, hogy Miskát elhárítsa a maga utjából, melyen Veronhoz szeretne jutni. Törvényszék előtt derül ki az igazság és Miska boldog lesz Veronnal. — A mesében elég sok a fölösleges, de kárpótolnak élénk jelenetek, mulatságos epizódok. Blaha Lujza (Veronika) játéknak és énekének e darabban is döntő szerep jutott, s a szerző sokat köszönhet neki, valamint Vidornak (Miska) s Ujvári mulattató alakításának, mint Czápá Dani. A Magda szerepét Lukács Juliska érzéssel játszotta. Kassai, Németh, Horváth Vince szintén jóvalavál közreműködők az előadásnak. A szerzőt többször kitapsolták.

Az „Ember tragédiája” Belgrádban. *Madách* Imre műve közelebb színre kerül a belgrádi királyi színházban. A művet *Joanovics*, a hírneves szerb költő, fordította le. Az első előadás *Paulay* Ede, a nemzeti színház igazgatója Belgrádba utazik. A belgrádi színház intendánsa, *Popovics* Sapránin, a közelebbi napokban Budapesten időzött s az előadást illetőleg *Paulay* Edevel többször érintkezett.

Munkácsy legújabb műve. A bécsi történelmi muzeum mennyezetére szánt nagy freskóképet Munkácsy már elkészítette. A kép nem kevesebb, mint száz négyszögletes területű és jelenleg Dubafe neuilly-i nagy atelierjében van kiállítva.

A kép a renaissance allegóriáját ábrázolja. Világos mennyezet alatt Tizian tanítványait a természetet és az igazat festeni, melyeket két nő-alak ábrázol. Balról egy óriási lépcsőházból Rafael Santi és Leonardo da Vinci jönnek le. Jobbról Michel Angelo gondolatokba merülve, karkára támaszkodik, vésővel kezében. A háttérben egy számlayon áll Paolo Veronese, ki egy képet fejez be. Valamivel lejjebb lábainál Munkácsy Mihály feje látható. A középen egy loggiában II. Gyula pápa alulja tünik föl, ki Bramante építésznek átnyújtja az új vatikán tervét. A művészet géniusa pálmákkal kezében leng az egész allegoria fölött.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia márcz. 3-iki ülésén *Hunfalvy Pál* elnököl, s a nyelvtudomány körébe tartozó két előadás töltötte be a napirendet.

Télly Iván érdemes hellenistánk az újabb görög irodalomról és a görög nyelv tanításáról szól. Ismertette az újabb jelesebb műveket, olyanokat, melyek Xenophon nyelven vannak írva, s e szerint a klasszikus hellen nyelv ismerő is megérthetik. Aztán Télly áttért a görög nyelv tanításának védelmére. Csalóka a tanítás ellen felhozott okokat. Hogy sok jeles férfi nem tudott görögül, ezt olyan érvek tartja, melyek hosszúra lehet nyújtani, mert akárhán, a közéletben szereplő ember a khemiát, matematikát, sőt a históriát is elfelejtette, a mit pedig az iskolában neki is tanítottak. Tehát ezeket a tantárgyakat sem kellene tanítani, mert hisz boldogulnak azok nélkül. Petőfi Selmezen megbukott a magyar nyelvből. E szerint a magyar nyelv tanítása is fölösleges. A görög nyelvet azért is szükségesnek tartja Télly, mert ha Keletrre törekünk, a keleti kereskedelem csak e nyelvvél boldogulhatunk. természetesen az élő görög nemzedék kiejtése szerint tanulva. Így kellene tanítani az iskolákban, nem pedig úgy, hogy filológus neveljének a tanárok. — *Budenz József* mutatta be ezután a „Nyelvtudományi Közlöny” sajtó alól kikerült 21-dik kötetét. Az áltái nyelvtudomány közönye lévén, e nyelv-szótár különböző csoportjaihoz szolgáltat adalékokat.

A magyar történelmi társulat Thaly Kálmán elnöklete alatt e hó 6-ikán tartotta ülését. *Hunfalvy Pál* olvasta föl nagyobb történeti munkájának töredékét. Az agg tudós most dolgozik a rumunkok általános történetén, melyben Magyarország történetének több bizonytalan részletét is igyekszik tisztázni, helyreigazítani. A terjedelmes munka kritikai dolgozat lesz és eredeti forrásokon alapul. Hunfalvy a műnek a magyar nemzeti krónikáról szóló, érdekes, új adatokban bővelkedő részét adta elő. — *Szilágyi Sándor* titkár bemutatta Bethlen Gábor arcképeit, melyeket a különböző belföldi és külföldi képtárakból gyűjtött össze. Az arcképek egy része meglehetően gyánfánt fog megjelenni a „Történelmi Életrajzok”-ban. — *Szédeczky Lajos* másodtitkár jelentést tett a Péchy-család pécsútfalusi leveles-ládájáról, me-

lyet Péchy Elemér küldött fel a társulatnak átnézés végett. Az iratok a XVI. század közepén kezdődnek s a jelen századig mennek. A Péchyeken kívül még számos család szerepel e levéltárban.

Szakulésék. *A földtani társulat* szakulését tartott, melyen dr. *Szabó József* ismertette gróf Széchenyi Béla ázsiai utjáról szóló nagy munkáját, főleg a Lóczy Lajos által térképezett és kidolgozott ama részét emelvén ki, mely Kínával foglalkozik. Azután dr. *Posevitz Tivadar* ismerteti Mexikó földtani viszonyait, a társulat levelező tagja dr. *Félic János* munkája után. Dr. *Szontagh Tamás* „A Sebes-Körös folyó és a Peceze-patak vizzállásairól” tartott előadást. Végül dr. *Hosway Lajos* műgyemtemi tanár tartott előadást. Az ásványos vizek összetételének megváltozásához” czim alatt. — *A földrajzi társulat* ugyane napjén ülésén dr. *Némethy Géza* bemutatta az ó-kori klasszikusok Thewrewk Emil szerkesztésében megjelenő szövegkiadás-gyűjteményének legújabb két kötetét. *László Béla* felolvasta „Fortunatus históriája az irodalomban” czimú értekezését. Fortunatus históriája, a romantikus középkor és költői meséje, már korán nyert drámai alakot; Decker Tamás 1600-ban angol nyelven, Németországban pedig Hans Sachs s mások öntötték drámai alakba. Magyar nyelven a XVI. századból egy prózai és egy verses feldolgozásban birjuk.

MI UJSÁG?

A királyné és Mária Valéria herczegnő már e hó közepén eltávoznak Budapestről. Wiesbadenbe mennek, hova e hó 15-ikére várják őket.

József főherczeg e hó 2-án Finnében szűk családi körben ünnepelte meg 58-ik születése napját. A főherczeg még mindig gyöngyölkedik s az influenza utóbajait szenved. Az utóbbi napokban több ízben kénytelen volt az ágyat őrizni. Most azonban már fent jár s remélhetőleg rövid időn teljesen egészséges lesz.

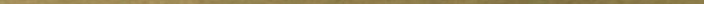
Kormányválság. A költségvetési törvényjavaslatnak képviselőházi heves vitái után, melyek Tisza miniszterelnök személye ellen irányultak, egész csendben tárgyalta a ház a honvédségre vonatkozó törvényjavaslatot. Ezt még a függetlenségi párt nagy része is megszavazta. Az ellenzék a honossági törvény módosításánál készült újabb támadásokra. A módosításokat Tisza miniszterelnök a legközelebbi napokra ígerte, de oly hírek terjedtek el, hogy e módosítások nem vonatkoznak egyszersmind Kossuth honosságára, mely ez év elején megszűnt, hanem vonatkoznak a jövőre. Az ellenzék pedig ugy magyarázta Tisza egyik beszédét, hogy abban ígértet tett Kossuth honosságára is. Senki nem gondolta azonban, hogy a honossági törvény módosítása még kormányválságot idézhett elő. Márcz. 6-án este terjedtek el a vártalan hírek. A javaslat elkészült, s a korona jóváhagyása elé terjesztett. A király elnököl a minisztertanácsban, s kiderült, hogy a miniszterelnök és több miniszter közt a kérdésnéve véleménykülönbség van. A miniszterelnök határozottan ragaszkodott korábban elfoglalt álláspontjához. A király a kérdésnek ily bizonytalanságban maradás mellett osztotta föl a minisztertanácsot. Később a miniszterelnök megjelent a kormánypárt tanácskozó helyiségeiben s bizalmas ismerősei előtt közléseket tett a helyzetről. Ekkor terjedtek el a hírek a miniszterválságról, melyek nagy feltűnést okoztak.

E hó 7-ikén a király hosszabb kihallgatáson fogadta Tiszát. Megegyezés még akkor nem jött létre a miniszterelnök és a kabinet többi tagjai közt. Egy bécsi lap szerint: „a király a törvénynek bármily szövegűségezt hajlandó elfogadni, melyet a minisztertanács megállapított.” Tisza déiben megjelent a képviselőházban, hol a honvédelmi törvényjavaslat tárgyalását befejezték. A miniszterelnök kijelentette: nem tud eleget tenni ígéretének, hogy e tárgyalás után a honossági törvény módosításáról előterjesztést tesz, mert erre nézve a kormány kebelében nézeteltérések merültek föl, melyek vagy kiegyenlíthetnek, vagy ha nem, kötelelességnek tartja a jövő kiáltásokra nézve nyilatkozni. Gr. *Apponyi Albert* a ház tanácskozásainak felfüggesztése mellett szólalt föl, míg a kormány helyzete eldőlt. *Polonyi Géza* azt emelte ki, hogy a miniszterelnök nem képes a házban tett ígéretét bevéltani, de ebből nem vonja le magára nézve a konzenkvenciát. *Szilágyi Dező* igazságügyminiszter erre felszólalt, hogy noha a kormány tagjai közt eltérések vannak, de kormányválság még nincs, mert az csak akkor lehet, ha a kormány beadta lemondását. — *A ház* végül elhatározta, hogy hétfőig nem tart ülést.

Kossuth-szobrok. *Róna József* fiatal szobrász, a mult héten Turinba utazott, hogy Kossuth Lajosnál tisztelőjen és felkérje őt arra, hogy egy mellszobor készítése végett üljön néhányszor neki. Kossuth szívesen beleegyezett a művész kívánságába. — *Zala György*, ki a mult nyáron járt Kossuthnál, szintén dolgozik a nagy hazafinak egy mellszobrán.

A korona jubileuma és az akadémia. A magyar korona Bécsből való hazahozatásának száz éves évfordulóját a tud. akadémia azzal ünnepelte meg, hogy megküldötte emléklát az ország összes megyéinek és a törvényhatóságok joggal felruházott városoknak, ideértve Horvát és Szlavonországot is, a megboldogult *Ipolyi* Arnold püspöknek. *„A magyar szent koronáról”* szóló művét, pompás diszkótesben. A jeles mű, mely az akadémia kiadásában jelent meg, Ipolyinak utolsó munkája volt. A művet a koronának egy gyönyörű heliographikus színyomata díszíti, melyet Párisban a Firmin Didot czég készített. Az akadémia ajándékát *Eötvös* Loránt br. akadémiái elnök és *Szily* Kálmán akadémiái föltitkár aláírásával ellátott körlevél kíséretében küldötte meg. A levél hangsúlyozza, hogy az akadémia hálaát akarja lerónni ezzel az ajándékkal is az ország törvényhatóságai iránt, a melyek az akadémiai megalapítása óta bőkezűen támogatták.

Tanári kinevezés. Dr. *Bókai Árpád*, kolozsvári egyetemi tanár, a budapesti egyetemre a gyógyszer-tan nyilvános rendes tanárává i vezettetett ki. *Reviczky Gyula* siremléke. A Petőfi-társaság fölívással fordul a magyar olvasó közönséghez, hogy támogassa a kegyeletes törekvést, mely az oly korán elhunyt Reviczky Gyula porait siremlékekkel kívánja megjelölni. A fölívás így hangzik: „A magyar lyrai költészet az utóbbi két évtizedben újabb lendületet vett; a politikai fegyverek heves csatogása nem nyomta el a magyar dal édes andalító, majd föllelkést zengését. Költőink megértették korukat; a haza, a társadalom, az emberiség örök vágyait, törekvéseit és örömeiket s panaszaikat a szív és idő igaz hangján nyilatkoztak. — A legjobbak, a legemesebbek első sorában láttuk dalköltészetünk kiváló tehetségét ifjú bajnokait, a melankólia és szívet szorító nyomor megdöbbentően őszinte költőjét, Reviczky Gyulát. Senki sincs újabb dalnokaink közt, kiben az élet, a valóság, oly tiszta képekben mutatná fel a költőt, mint feledhetetlen barátunk nemes költészetében. A Petőfi-társaság e kiváló tagjának nem nyomta el a magyar dal édes andalító, majd föllelkést zengését. Költőink megértették korukat; a haza, a társadalom, az emberiség örök vágyait, törekvéseit és örömeiket s panaszaikat a szív és idő igaz hangján nyilatkoztak. — A legjobbak, a legemesebbek első sorában láttuk dalköltészetünk kiváló tehetségét ifjú bajnokait, a melankólia és szívet szorító nyomor megdöbbentően őszinte költőjét, Reviczky Gyulát. Senki sincs újabb dalnokaink közt, kiben az élet, a valóság, oly tiszta képekben mutatná fel a költőt, mint feledhetetlen barátunk nemes költészetében. A Petőfi-társaság e kiváló tagjának nem nyomta el a magyar dal édes andalító, majd föllelkést zengését. Költőink megértették korukat; a haza, a társadalom, az emberiség örök vágyait, törekvéseit és örömeiket s panaszaikat a szív és idő igaz hangján nyilatkoztak. — A legjobbak, a legemesebbek első sorában láttuk dalköltészetünk kiváló tehetségét ifjú bajnokait, a melankólia és szívet szorító nyomor megdöbbentően őszinte költőjét, Reviczky Gyulát. Senki sincs újabb dalnokaink közt, kiben az élet, a valóság, oly tiszta képekben mutatná fel a költőt, mint feledhetetlen barátunk nemes költészetében. A Petőfi-társaság e kiváló tagjának nem nyomta el a magyar dal édes andalító, majd föllelkést zengését. Költőink megértették korukat; a haza, a társadalom, az emberiség örök vágyait, törekvéseit és örömeiket s panaszaikat a szív és idő igaz hangján nyilatkoztak. — A legjobbak, a legemesebbek első sorában láttuk dalköltészetünk kiváló tehetségét ifjú bajnokait, a melankólia és szívet szorító nyomor megdöbbentően őszinte költőjét, Reviczky Gyulát. Senki sincs újabb dalnokaink közt, kiben az élet, a valóság, oly tiszta képekben mutatná fel a költőt, mint feledhetetlen barátunk nemes költészetében. A Petőfi-társaság e kiváló tagjának nem nyomta el a magyar dal édes andalító, majd föllelkést zengését. Költőink megértették korukat; a haza, a társadalom, az emberiség örök vágyait, törekvéseit és örömeiket s panaszaikat a szív és idő igaz hangján nyilatkoztak. — A legjobbak, a legemesebbek első sorában láttuk dalköltészetünk kiváló tehetségét ifjú bajnokait, a melankólia és szívet szorító nyomor megdöbbentően őszinte költőjét, Reviczky Gyulát. Senki sincs újabb dalnokaink közt, kiben az élet, a valóság, oly tiszta képekben mutatná fel a költőt, mint feledhetetlen barátunk nemes költészetében. A Petőfi-társaság e kiváló tagjának nem nyomta el a magyar dal édes andalító, majd föllelkést zengését. Költőink megértették korukat; a haza, a társadalom, az emberiség örök vágyait, törekvéseit és örömeiket s panaszaikat a szív és idő igaz hangján nyilatkoztak. — A legjobbak, a legemesebbek első sorában láttuk dalköltészetünk kiváló tehetségét ifjú bajnokait, a melankólia és szívet szorító nyomor megdöbbentően őszinte költőjét, Reviczky Gyulát. Senki sincs újabb dalnokaink közt, kiben az élet, a valóság, oly tiszta képekben mutatná fel a költőt, mint feledhetetlen barátunk nemes költészetében. A Petőfi-társaság e kiváló tagjának nem nyomta el a magyar dal édes andalító, majd föllelkést zengését. Költőink megértették korukat; a haza, a társadalom, az emberiség örök vágyait, törekvéseit és örömeiket s panaszaikat a szív és idő igaz hangján nyilatkoztak. — A legjobbak, a legemesebbek első sorában láttuk dalköltészetünk kiváló tehetségét ifjú bajnokait, a melankólia és szívet szorító nyomor megdöbbentően őszinte költőjét, Reviczky Gyulát. Senki sincs újabb dalnokaink közt, kiben az élet, a valóság, oly tiszta képekben mutatná fel a költőt, mint feledhetetlen barátunk nemes költészetében. A Petőfi-társaság e kiváló tagjának nem nyomta el a magyar dal édes andalító, majd föllelkést zengését. Költőink megértették korukat; a haza, a társadalom, az emberiség örök vágyait, törekvéseit és örömeiket s panaszaikat a szív és idő igaz hangján nyilatkoztak. — A legjobbak, a legemesebbek első sorában

Alapított 1857-ben. Steinschneider Jakab

I. cs. és kir. szab. ágynemű-gyáros,
ő. cs. és kir. fensége Klotild főhercegnő udv. szállítója,
számos kintutetése és szabadalmak tulajdonosa,
BUDAPEST,

Király-utca 79, saját házában,
bátorkodik a tisztelt közönség figyelmébe aján-
lani dúsan felszerelt raktárát az ágynemű szak-
mába vágó összes cikkekben, mint közönséges,
finom és legfinomabb paplanok, ágyneműk,
lőszőr és tengerfü matracok, szalmazsákok,
pokróczok és takarók, tollak és pelyhek vas-
bútorok, továbbá szőnyegek és függönyök,
nemkülönbön diván- és asztaltakarók, stb.
A kitűnő hírből álló

WELDLER ÉS BUDIE

fehérnemű és kelengye-gyár budapesti raktára.
Minden fajtájú fehérneműk, különösen pedig
teljes kiháztatási felszerelések a legmérsé-
keltebb áron. Rajzok és árjegyzékek
bérmentve és ingyen.

Díszműárú és divatezikk üzletnyitás!

Van szerencsém a m. t. közönséget értesíteni, miszerint
Budapest, hatvani utca 18,
gazdagon felszerelt és nagy választéku
díszműárú és divatezikk üzletet

nyitottam. A külföld legnagyobb és legkiválóbb gyáraival
való összeköttetésem azon kelleme alkalmam juttattak,
hogy mindig a legújabb és legszebb díszm- és divatezikket
a legújanyosabban szolgáltatnom ki tisztelt vendü-
mek, miért is kegyes pártfogást és számos látogatást kérek.
Mély tisztelettel **Celeti Béla.**

A KI NEM TUDJA,
hogy a sok hirdett gyógyszer körül
melyik feléne meg leginkább betegsé-
nek, az kérje azonnal lementő-lapon Richter
kiadótételét Lipcseben, a képekkel ellátott
"A Betegbarát" című könyvecskét. A hozzá
nyomtatott hálaíratok bizonyítják, hogy a mű-
veikben foglalt jó tanácsok követése által, nem
csak ezren-meg-ezren elkerülték a haszonlatlan
pénzkiadást, hanem még a vágya-vágyott
gyógyulást is hamar megtalálták. A
könyv ingyen küldetik meg.

HYGEA
HAJ-BALZSAM
Kitűnő hajfentartó. E hason-
líthatatlan készítmény erősíti,
szépiíti és tisztítja a hajat; ősz
hajnak fiatal színt és szép-
séget viszondja. Nem hajfestő
szert, hanem hatékony haj-
gyógyászati készítmény. Orvosi tekin-
télyekből meggyőzően és ajánlva.
1 palackkal forint 2.50. — Kísérleti üveg forint 1.50.
Kizárólag **Dimitrijevic S.** gyógyszerésznél,
Aracaban (Franyova), Bánát.
Kimerítő leírások és használati utasítások kivá-
natra ingyen és bérmentve. 4140

VÉGHLESI
VERA-FORRÁS.
Hazánk
legtisztább, leg-
olcsóbb és legjobb szén-
savdús, égvényes savanyúvíze.
VEGHLES-SZALATNÁ-n (Zólyom-m.)
Mindig friss töltésben kapható a budapesti főraktárban:
Erzsébet-körút 56-ik szám alatt.
Telephon-összeköttetés.
Számos raktár a vidéken

Valódiság jelöl:

kitűnő és hathatós voltuknál fogva már 38 év óta
a legjobb hírnévnek örvendő különlegességeink

Dr. Suin de Boutemard zamatos fog-szappana

a fogak és foghús épségartására és tisztítására a legjobb és
legbiztosabb szer; 1/4 és 1/2 csomagokban 70 és 35 kr-jaival.

Dr. Borchardt illatos növény-szappana

igen ajánlható az annyira kellemetlen szeplő, pörse-
nés, pattanás, s más egyéb bőrtisztalanságok, az ér-
des száraz és sárga bőr ellen, egyszerűs mind a legkitű-
nőbb pipere-szappan. Eredeti csomagokban bepe-
csételve 42 kr.

Dr. Hartung növényhajkenőse, legjobbnak elism-
mert hajerősítő s hajkihullást gátló hajkenőse, tége-
lyekben 85 kr-jaival.

Dr. Hartung kinahéj-olaja, a hajat erősítő olaj,
mely annak puhasságot s fényt kölcsönöz. 85 kr-jaival.

Dr. Lindes tanár növényi rudacs hajkenőse,
eredeti darabokban 50 kr-jaival.

Balsamos olajbogyó-szappan 35 kros csomagb.

Dr. Béringer zamatos korona-szesze, az Eau de
Cologne quintessenciája, eredeti üvegekben 1 forint
25 kr, és 75 kr.

Dr. Béringer fügyökér-hajolaja, üvegek 1 frt.

Leder testvérek balsamos földi dióolaj-szap-
pana, egy drb 25 kr., 4 darabos csomag 80 kr.

Valamennyi fentebb elősorolt szab. cikk valódi
minőségben a következő magyarországi raktárak-
ban kapható:

Budapest: Török József gyógyszer-tára,
király-utca 12. szám alatt.

Barna Zeigler, gyógyszer-tára, a magyar királyhoz. Cs. Kiss K.
gyógyszer-tára a "kigyóhoz." Wlasssek Ed. gyógyszer-tára. Moldoványi
A. gyógyszer-tára a fekete medvéhez. Továbbá az udv. gyógyszer-
tárban és Prochaska J. kereskedésében. Nemkülönbön Koch-
meister utadai, Neruda Mándor, Stessel és társa és Thall-
mayer és társa gyógyszer-tárakban.

Alsó-Kubin, Tyroler József.

Arad, Elias Armin, Ring Lajos.

Balassa-Gyarmat, Coerve-
nyak György, Kanitz Ödön.

Bartfa, Toperczer Alb. Th.
gyógysz.

Békes-Csaba, Varság Béla
gyógysz.

Béassó, Jekelius Ferd. gyógyszer.

Beszerce, Kelp Fer., Flei-
scher testvérek.

Bonyhád, Straicher B.

Csezerovics, Schinler J. Go-
lichowski I. gysz., Schmidt
& Fontin.

Czegled, Bohus József gysz.

Debrecen, Csank J., Gerebly
Ezer, Köllner Lőrincz gyógyszer.

Eperjes, Krivos Gyula gysz.

Eszék, Dienes J. C. gyógyszer.

Fiume, Pavacic testv. gyógyszer.

Földvár, Nádhelyi Pál fia.

Hajdu-Böszörmény, Lányi M.
gyógysz.

Hód-Mező-Vásárhely, Kiss
Gyula gyógyszer.

Kaposvár, Sági Fülöp.

Kassa, Bachwiz Flad. Ed.,
Quirfeld K., Strausz D., Me-
gay G. A., Wandraschek Kár-
gyógysz.

Körmend, Molnár Pál gysz.

Komárom, Belloni Angéla, Ko-
vács gysz. és Gruber L.

Kőszd-Vásárhely, Fejér Luk.
Köröcs, Ritter J. Lipót.

Léva, Schuchert Pál.

Léva-Béla-Miklós, Balló L.
gyógysz.

Losoncz, Pokorny Lajos gysz.

Lőcs, Klein Sándor.

Lugos, Veres Lajos gysz.

Makó, Cornides K., Laurensky
István, gysz.

Marosvásárhely, Izzi Sándor.

M-Vásárhely, Kaup és Eck-
wert.

Mohács, Szendrői Jenő gysz.

Medgyes, Breckner Károly.

Miskolc, Deak Kálmán, a "fe-
leke kutyához." Dr. Szabó Gy.

Munkács, Traxler Fr. gysz.

Nagy-Bánya, Haracek József
és fia.

Nagy-Bocskerek, Weiss Herm.

Nagy-Kanisza, Rosenfeld Adolf
Rosenberg F.

Nagy-Károly, Ujházy István.

valamint Magyarország legtöbb gyógyszer-tárában,
illatszert és gyógyszerkereskedésében.

ÓVÁS! Hamisítványoktól, nevezé-
sen a dr. Suin de Boutemard-féle
fogszappan és a dr. Borchardt-féle
illatos növény-szappan gyakran elő-
forduló hamisítványaitól mindenkit
óvunk.

Számtalan hamisító és hamisítások elárúsítói
sújtattak már eddig is Bécsben és Prágában
törvényileg, érzékeny pénzbirosággal.

Raymond és társ.,
cs. kir. szabadalom tulajdonosa Berlinben.

**Legújabb
vonós
népczitera**
szabadalmazott.
2 ft.

Ezen legújabb hangszereken a hozzáadott utasítás
szerint, bárki azonnal megtanulhat, és legott a leg-
sebb zenedarabokat eljátszhatja. Ajánlható tehát
mindazoknak, kik csekély összegért élvezetes órá-
kat kívánnak maguknak szerezni.

A vonós népczitera ára vonóval és utasítással
együtt 2 frt. Utánvétel mellett a csomagolási köl-
tséggel együtt 2 frt 10 kr.

2 frt 33 krnak előleges beküldése ellenében a
hangszer bárhova bérmentve megküldetik.

Minden egyéb hangszerekről és hangszer-kellé-
kekről szóló kimerítő képes árjegyzék kívánatra
ingyen és bérmentve megküldetik.

Harmonikáról szóló képes árjegyzék külön ki-
adásban. Mindennemű hangszerek javítása szak-
szerű pontossággal elvégeztetik. Használt hangsze-
rek cserébe is elfogadtatnak.

Sternberg Armin hangszerekészítési ipartelep
Budapest, Kerepesi út 36. sz. a.

Legjobb és Leghíresebb
Pipere Holgyipör
**La
VELOUTINE**
Különleges Rizpor
BISMUTAL VEGYVET
CH. FAY, ILLATZÉSZ,
PARIS - 9, rue de la Paix, 9 - PARIS.

Hazánk legkedveltebb savanyúvize a
Borral használva kitűnő ked-
velőszert örvendő
ÁGNES
Külön szolgálatot
tesz az emésztési zavaraknál
Friss töltésben mindenkor kapható:
Edesutya L. udvari szállítlónál Budapesten.
Ugyanazon minden gyógyszer-tárban, fűszerkereskedés-
ben és vándorlókban.

Kwizda köszvényfolyadékja

évek óta kipróbált háziszser

csúz, köszvény és idegbajok ellen.

Valódiilag csak az itt mellékelt védjegy-
gyel. — Kapható Ausztria-Magyarország
minden gyógyszer-tárában.

Főletét Magyarország részére: Buda-
pesten Török József gyógyszer-tárában.

Egy üveggel 1 frt o. é.

Naponkénti postai szétküldés a fő-letét által:

KWIZDA FERENCZ JANOS,

osztrák cs. kir. és román kir. udv. szállító kerületi
gyógyszertára Korneuburgban, Bécs mellett.

Szávoszt Alphons
magkereskedése
Budapest, Arany János-utca 11.
Árjegyzék
kivánatra ingyen és bérmentve

11. SZÁM. 1890.

BUDAPEST, MÁRCZIUS 16.

XXXVII. ÉVFOLYAM.

Külföldi feltevések: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: fél évre - 6 *

Csepán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt
fél évre - 4 *

Csepán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 6 frt
fél évre - 3 *

Külföldi előfizetőknek a postallag
meghatározott viteldij is csatolandó

A MINISZTERELNÖKI PALOTA.

Ős Buda várának azon a terén, a hol hajdan
Hunyadi Lászlót lefejezték, a hol állott
vala Szent György kápolnája, a hol palotát
birt Palóczy György érsek és mellékirályok gya-
nánt uralkodtak Bakács Tamás esztergomi érsek,
valamint Gara nádor uraimék, és a hol később

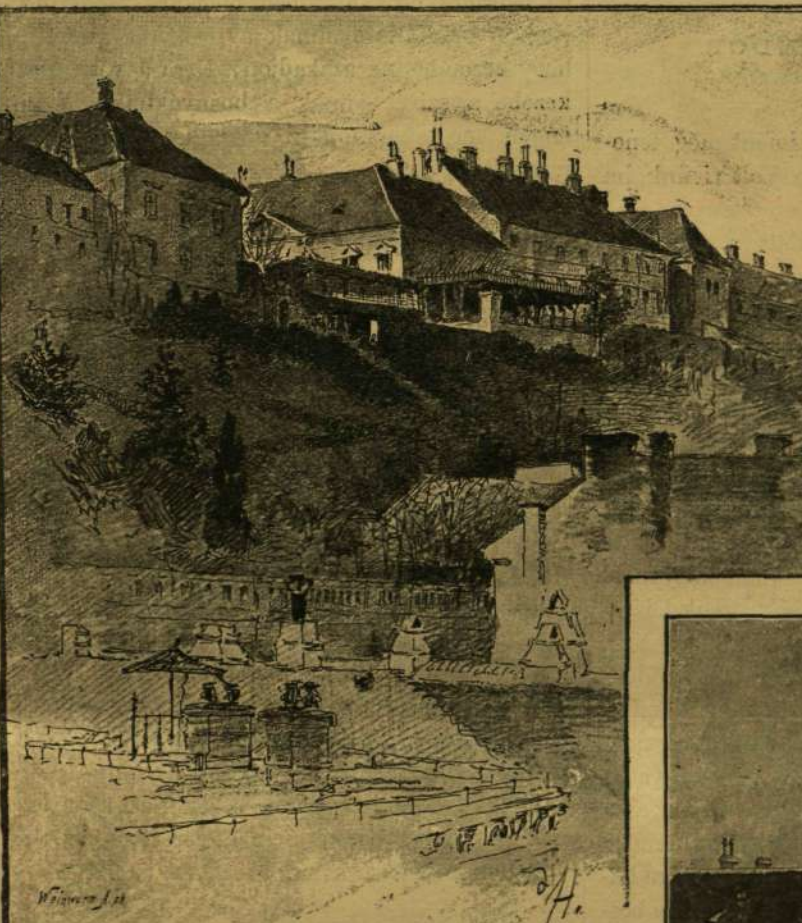
Hazánk millióinak tekintete függ e házban,
mert ott van összpontosítva az ország intézkedő
hatalma, — s természetes, hogy tudva ezt, a ki
igénytelen homlokzata előtt elhalad, olyan érzés
hatása alatt áll, hogy képzelete előtt hatalmas
oszlopcsarnokká nő az egyszerű kapualja, már-
ványfényt ölt a porhanyós vakolat, s természe-
tesnek tartja, hogy ez a ház nem lehet egyszerű
miniszterelnöki lakás, de okvetlenül minisz-
terelnöki palotának kell
azt tartania.

E palotának történe-
te, abból az időből, a
midőn még a politikai
élet súlypontja ide he-
lyezve nem volt, fölőtte
egyszerű és rövid. 1806-
ban épült, annak a Sándor
grófnak a rendele-
téből, a kinek híres lo-
vas bravourjai megörö-
sítették a nevét, a mi-
dőn az emeletre föl-
mászott lóháton, vagy a
Duna zajló jégtábláin
szökdecseltette át pa-
ripáját Budáról Pestre.

Sándor gróftól megvette a palotát egy Zichy gróf,
attól Pallavicini Alfonz ögróf, a ki aztán hitbizo-
mányi birtokrészévé tette. Mint illet váltotta ma-
gához az állam, adván érte 150,000 frtot, és két
telket, a melyek aztán helyettesül szépen beleillet-
tek a hitbizományba is. E telkek egyikén kecses
kis palota épült az Andrássy-uton, ugyanazon
Petschacher tervei szerint, a ki tavaly halt el in-
fluenzában.

Időközben hire járt, hogy primási palotának
akarja megszerezni az esztergomi érsek, de már
akkor az állam megvette és miniszterelnöki pa-
lotának szánta. Előzőleg a provizoriumok idején
azonban gróf Coronini Cronberg Konrád, mint
országos főhadparancsnok, lakott benne, azután
pedig bérház volt.

1867 elején költözött bele az első magyar
miniszterelnök, Andrássy Gyula gróf. Akkor
államköltségen bebutorozták az összes termeket
elég gazdagon, de nem valami különös műtőlés-
sel és minden műkines díszítése nélkül. And-
rássy, a gavallér főúr idejében zajos napokat lá-
tott a várfoki ház. Voltak estélyek, lakomák;
általában az erkélyes, tükrös nagy-teremnek,
mely a kapu fölött van, szemközt a fegyver-
tárral, sokkal többször volt társasága, mint a
Dunára néző kisebbik salonnak, a hol a minisz-

A MINISZTERELNÖKI PALOTA ÉS KÖRNYÉKE A BUDAI
DUNA-PARTJÓL TEKINTVE. — Híry Gyula rajza.

(Egyfelől a fegyvertár épülete és a pót-síkló üveges indóháza, másfelől a
miniszterelnöki palotával folyosó által összekötött városi ház épülete.)

a dolyfős bolondoezi Stibor vajda hajtá álmra
büszke tekintetü vasfejét, (a mint arra a krónika
a tudni vágyó magyar közönséget megtanítja):
ott áll mostan egy egyszerű, kissé nyomott épí-
tési ház, mely megjárna a felvidéken kastélynak,
az alföldi magyar városkák valamelyikében talán
palotának is neveznék, de a főváros hatalmas
épületei között csak azért érdemli ki a palota
fenhéjzso elnevezését, mert benne lakik Magyar-
ország nagyura, legelső tisztviselője, a magyar
miniszterelnök.

A MINISZTERELNÖKI PALOTA FŐHOMLOKZATA.